

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Natura 2000 ontwerp beheerplan IJsselmeergebied 2013-18

Veluwerandmeren

Datum 24 mei 2012
Status Versie nr. 1.0

Voortouwnemer: Rijkswaterstaat

Andere bevoegde gezagen:

provincie
Gelderland

provincie
Overijssel

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

concept

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat
In samenwerking met	Ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Gelderland
Informatie	www.rijkswaterstaat.nl 0800-6592837 (ma t/m zo 6.00 - 22.30 uur, gratis) contact@helpdeskwater.nl
Samengesteld door	DHV B.V., Rijkswaterstaat IJsselmeergebied en Rijkswaterstaat Waterdienst
Opmaak	DHV B.V., Studio Ilva
Kwaliteitsborging	Rijkswaterstaat Waterdienst en Rijkswaterstaat IJsselmeergebied
Fotografie	KINA Natuur + Outdoor Stockfotografie, IVVR, Falco Hassink (i.o.v. Provincie Flevoland), Stockbureau Nationale Beeldbank
Kaartmateriaal	Rijkswaterstaat Waterdienst, Witteveen+Bos, Bureau Waardenburg B.V. en Deltares
Datum	24 mei 2012
Status	Ontwerp beheerplan Natura 2000

concept

Inhoud

Samenvatting 7

1 Inleiding 9

2 Kenmerken van de Veluwerandmeren 11

2.1 (Inter)nationaal belangrijke ecologische waarden in de Veluwerandmeren 11

2.2 Abiotische kenmerken 12

2.3 Activiteiten en beheer in de Veluwerandmeren 14

3 Instandhoudingsdoelstellingen 19

3.1 Uitwerking van doelen in omvang, ruimte en tijd en huidige situatie 19

3.1.1 Ruimtelijke eenheden 19

3.1.2 Open water 21

3.1.3 Ondiep water 25

3.1.4 Moeras 28

3.2 Opgave voor de Veluwerandmeren 31

4 Instandhoudingsmaatregelen 33

4.1 Maatregelen uit reeds vastgesteld beleid 33

4.2 Aanvullende instandhoudingsmaatregelen voor Natura 2000 34

5 Activiteiten en mitigatie 37

5.1 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden 37

5.2 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten mét specifieke voorwaarden 38

5.3 Vergunningplichtige activiteiten die (afzonderlijk) vergund blijven 40

5.4 Niet vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist 40

5.5 Kaders voor vergunningverlening 41

6 Doelbereik 47

7 Literatuurlijst 51

Bijlage A Huidige activiteiten 53

Bijlage B Synopsistabel 57

concept

Samenvatting

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden binnen de lidstaten van de Europese Unie. De EU heeft tot instelling van dit netwerk besloten, omdat de natuur en biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa al decennia snel achteruitgaan. De Veluwerandmeren zijn als Natura 2000 gebied onderdeel van dit netwerk en aangewezen om specifieke natuurwaarden in stand te houden. Op deze manier dragen de Veluwerandmeren bij aan het behoud van de Europese biodiversiteit.

De afgelopen jaren is onderzocht wat er voor nodig is om de natuurdoelen voor het gebied te realiseren. Daarbij is gekeken naar:

- 1 Knelpunten in het ecosysteem die negatieve gevolgen hebben voor de natuurwaarden;
- 2 Maatregelen uit vastgesteld beleid die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de natuurdoelen;
- 3 Aanvullende maatregelen die genomen moeten worden om de doelen te kunnen realiseren;
- 4 Activiteiten die nu in het gebied plaatsvinden en mogelijk invloed hebben op de natuurwaarden.

De uitkomsten hiervan worden uitgebreid in dit beheerplan beschreven. In de komende paragrafen wordt kort, bondig en helder samengevat wat de belangrijkste punten zijn in het beheerplan. Hierbij richten we ons op de knelpunten en hoe de doelen kunnen worden bereikt door het nemen van maatregelen. Uitgangspunt is dat de maatregelen die hier worden genoemd ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Bijzondere natuurwaarden gaan grotendeels hand in hand met menselijke activiteiten

De afgelopen eeuw is het IJsselmeergebied sterk veranderd, onder andere als gevolg van de aanleg van de Afsluitdijk, de inpoldering van de Noordoostpolder en de Flevopolders en de ontwikkeling van menselijke activiteiten. De huidige natuurwaarden in het IJsselmeergebied hebben zich in de loop der tijd ontwikkeld in sterke samenhang met de menselijke activiteiten in het gebied. Voortbouwend op deze sterke relatie tussen menselijke activiteiten en natuur is dit beheerplan gericht op behoud en versterking van de natuurwaarden, waarbij ruimte wordt geboden aan behoud en ontwikkeling van de menselijke activiteiten in het gebied.

Effecten onnatuurlijk peilbeheer opvangen door inrichting en beheer

De afgelopen decennia hebben in de Veluwerandmeren onnatuurlijk peilbeheer en commercieel rietsnijden plaatsgevonden. In de loop van de jaren hebben deze activiteiten tot negatieve gevolgen geleid voor de oppervlakte en de kwaliteit van het rietmoeras. Het huidige tegennatuurlijke peil heeft geresulteerd in een weinig dynamisch rietmoeras, met weinig tot geen vernieuwing van riet en verruiging, verlanding en verbossing van waterriet. Daarnaast heeft het commerciële snijden van riet negatieve effecten op de kwaliteit van het rietmoeras, omdat er te weinig overjarig riet blijft staan: al het rietareaal heeft dezelfde leeftijd. Een rietmoeras dat divers is qua leeftijdsopbouw van het riet, divers qua maaiveldhoogte (of relatieve

waterhoogte) en met veel overgangen tussen riet en water (een grote randlengte) biedt de meeste kansen voor een rijke en diverse populatie rietvogels.

Het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud van populaties van vogels die broeden en leven in rietmoeras zoals roerdomp en grote karekiet. De laatste tientallen jaren is het areaal rietmoeras in oppervlakte afgenomen en de kwaliteit verslechterd. Als gevolg van de achteruitgang in oppervlakte, kwaliteit (variatie) van de rietmoerassen zijn de aantallen broedende rietvogels sterk afgenomen.

Er is voor gekozen de negatieve effecten van het huidige peilbeheer (zie Algemeen deel) te mitigeren door het afvlakken van oevers en herinrichting van het rietland. Hiermee wordt veroudering en verruiging van het rietland tegengegaan. Een andere effectieve maatregel is cyclisch rietmaaien. Zo worden reeds verruigende vegetaties weer deels in maaibeheer genomen en blijven grotere arealen riet gedurende langere tijd ongemaaid. Deze vormen van maaibeheer kunnen de variatie in leeftijd en bedekking van het riet jaar in jaar uit voldoende groot houden voor de gevarieerde moerasvogelbevolking. Daarnaast wordt in het kader van Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) nieuw leef- en rustgebied gecreëerd voor zowel watervogels als moerasbroedvogels.

Dankzij uitvoer van deze maatregelen verbetert de kwantiteit en de kwaliteit van het rietmoeras in de Veluwerandmeren dusdanig, dat hiermee de instandhoudingsdoelstellingen voor de beide moerasvogels wordt behaald. Het kan echter wel meer dan één beheerplanperiode duren voordat de populaties zijn gegroeid tot de gewenste omvang.

1 Inleiding

Aanleiding en doel van het beheerplan

De Europese Unie beschermt de natuurwaarden van Europa. De belangrijkste pijler van Europese natuurbescherming is de realisatie van Natura 2000: een netwerk van Europese natuurgebieden met belangrijke natuurwaarden. Veluwerandmeren zijn als Natura 2000 gebied onderdeel van dit netwerk. Op Europees niveau is het doel: behouden van de Europese biodiversiteit. Voor het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren zijn doelen (instandhoudingsdoelstellingen) geformuleerd die bijdragen aan het behoud van de Europese biodiversiteit. Om behoud van de biodiversiteit over langere periode te waarborgen is voor het gehele IJsselmeergebied een beheerplan opgesteld.

Het beheerplan bestaat uit een overkoepelend Algemeen deel en zes gebiedsdelen: IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Eemmeer en Gooimeer Zuidoever, Veluwerandmeren, Zwarte Meer en Ketelmeer & Vossemeer (zie hoofdstuk twee van het Algemeen deel voor toelichting over de opbouw van het beheerplan).

Leeswijzer

Voor u ligt het gebiedsdeel voor Veluwerandmeren. In hoofdstuk twee worden de kenmerken van Veluwerandmeren beschreven. In hoofdstuk drie worden de doelen behandeld: welke specifieke natuurwaarden worden beschermd; hoe staat het met deze natuurwaarden en wat is de beoogde situatie? Hoofdstuk vier beschrijft instandhoudingsmaatregelen die bijdragen aan het behalen van de doelen. Hoofdstuk vijf beschrijft de relatie tussen menselijke activiteiten en Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen. Dit hoofdstuk geeft ook aan welke voorwaarden aan activiteiten worden gesteld, om effecten op de doelen te verzachten of te voorkomen. Hoofdstuk zes beschrijft in hoeverre de doelen behaald worden wanneer schadelijke activiteiten worden gemitigeerd en instandhoudingsmaatregelen worden uitgevoerd.

concept

2 Kenmerken van de Veluwerandmeren

Het gebied Veluwerandmeren is een ecologisch belangrijk gebied. Daarnaast wordt het door de mens voor tal van functies gebruikt. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kenmerken van natuur, abiotiek en menselijke activiteiten beschreven.

2.1 (Inter)nationaal belangrijke ecologische waarden in de Veluwerandmeren

Het gebied Veluwerandmeren is aangewezen als Natura 2000 gebied omdat het van belang is voor het behoud van de Europese biodiversiteit. Samen met het gehele IJsselmeergebied is het een belangrijk leefgebied voor moerasvogels, voor (doortrekkende en overwinterende) watervogels en voor aan meren gebonden habitattypen en soorten.

Uitgestrekte velden met kranswier en andere waterplanten

Door verbetering van de waterkwaliteit hebben zich sinds de jaren '90 uitgestrekte waterplantvelden ontwikkeld. Van Europees belang zijn hier de fonteynkruidevelden en met name de kranswievelden. De waterplanten zijn zowel een indicator van als een stabiliserende factor voor een goede waterkwaliteit (helder water). Het totale areaal kranswievelden bedraagt bijna 3000 hectare en is daarmee op Europese schaal van belang. De waterplanten zijn een belangrijke voedselbron voor diverse (trek)vogels en vormen beschut habitat voor vissoorten, waaronder de kleine modderkruiper. Visetende vogels (fuut, aalscholver, etc) profiteren op hun beurt van het feit dat in meren met veel waterplanten vooral veel kleine (eetbare) vis voorkomt.

Belangrijk leefgebied voor habitatrichtlijnsoorten

De Veluwerandmeren vormen een belangrijk leefgebied voor de rivierdonderpad, de kleine modderkruiper en de meervleermuis. Deze soorten zijn aan water gebonden en profiteren van de goede waterkwaliteit in het gebied. De rivierdonderpadden vinden natuurlijk habitat tussen de driehoeksmosselbanken in de meren, die sinds de jaren '80 weer in het gebied zijn ontstaan. De kleine modderkruiper leeft in de ondiepe delen met waterplanten. De meervleermuis gebruikt de meren om boven te foerageren. Deze vleermuis jaagt boven het wateroppervlak op insecten. Insecten komen vooral voor bij goed ontwikkelde (oever)vegetaties.

Belangrijk foerageer- en slaapgebied voor watervogels

Het gebied Veluwerandmeren kent een verscheidenheid aan typen leefgebieden, waardoor vogels rustplekken en voedsel kunnen vinden. In het open water kunnen vogels rusten, foerageren en drinken, veilig tegen grondgebonden roofdieren. Langs oevers en in het ondiepe water vinden ze beschutting en voedsel. Er bevinden zich goed ontwikkelde en bereikbare mosselbanken, een gezonde populatie vis en grootschalige velden met waterplanten. Rondom het Natura 2000 gebied bevinden zich bovendien grootschalige foerageergebieden in de vorm van akkers en agrarische graslanden. Dit alles maakt de Veluwerandmeren zeer belangrijk voor diverse watervogels als doortrekgebied, als overwinteringsgebied of als jaarrond verblijfgebied.

Broedgebied voor rietmoerasvogels

Ter hoogte van Elburg komen rietmoerassen voor. Deze rietmoerassen zijn van belang voor broedvogels zoals roerdomp. In het noordelijk deel bevinden zich rietkragen van overjarig riet en vitaal waterriet waar grote karekiet tot broeden komt. Dit zijn soorten die zich in Nederland in een zeer ongunstige staat van instandhouding bevinden. Dat betekent dat behoud op lange termijn van de soort helemaal niet zeker is. Nederland is juist een heel belangrijk gebied voor deze vogels omdat hier (vroeger) grote arealen met moerasnatuur aanwezig waren. Het gebied kan potentieel een bijdrage leveren aan de deelpopulatie van de genoemde soorten in het IJsselmeergebied.

2.2

Abiotische kenmerken

Abiotische kenmerken bepalen in belangrijke mate welke natuurwaarden waar aanwezig zijn. Onderstaande paragrafen beschrijven de abiotische kenmerken die van belang zijn voor de natuurwaarden in de Veluwerandmeren.

Ligging en geografie

De Veluwerandmeren omvatten de ondiepe zoetwatermeren Drontersmeer (ca 600 ha), Veluwemeer (ca 3100 ha) en Wolderwijd en Nuldernauw (ca 2400 ha). Voor aanleg van de Afsluitdijk was dit gebied onderdeel van de Zuiderzee. De Veluwerandmeren ontstonden bij de inpoldering van Flevoland van 1957 tot 1967.

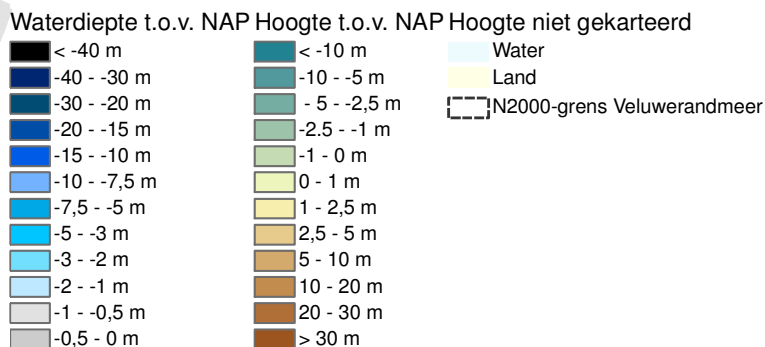
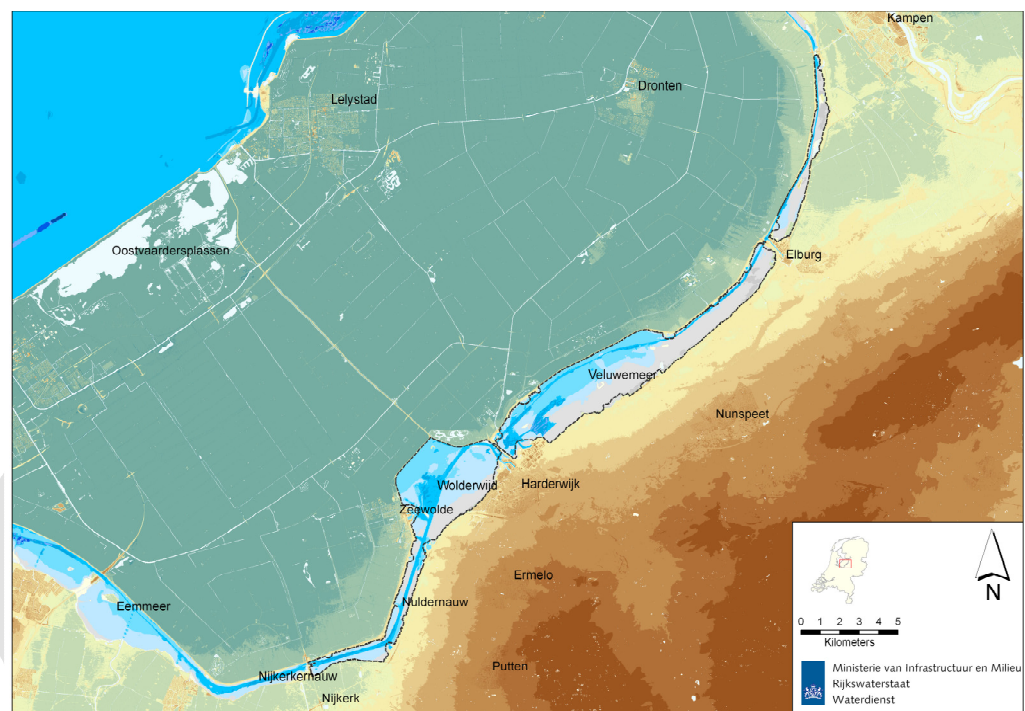
Provinciegrens

N2000-grens Veluwerandmeer

Figuur 2.1 Topografie en geografie van het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren

Bodem en geomorfologie

Het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren heeft een oppervlak van 6118 ha. De gemiddelde diepte varieert van NAP -1,3 m tot NAP -1,6 m en in de vaargeulen en zandwingebieden gaat de bodem tot 5 meter diep (figuur 2.2). Er is een zeer geleidelijke overgang van de Gelderse zijde naar Flevoland, met ondiepe wateren die van groot belang zijn voor watervogels. Aan de Gelderse zijde bestaat de bodem uit zand, aan de polderzijde bestaat de bodem uit klei en slib. In dit gebied is één locatie, bij de haven van Harderwijk, waar sprake is van bodemverontreiniging (asbest). De sanering van deze verontreiniging vindt plaats in het kader van Waterfront Harderwijk. Er is geen relatie met Natura 2000 doelen.

Figuur 2.2 Bodemhoogtes van de Veluwerandmeren

Waterkwantiteit

De Veluwerandmeren ontvangen hun water vanuit de Flevopolders (via gemaal Lovink), een aantal Veluwse beken en de rioolwaterzuiveringsinstallaties Harderwijk en Elburg. Afwatering vindt plaats aan de noordoostzijde via de Roggebotsluis naar het Vossemeer en in het zuidwesten via de Nijkerkersluis op het Nijkerkernauw en

Eemmeer. Watertekorten in de Veluwerandmeren, bijvoorbeeld door sterke wegzijging naar Flevoland in droge perioden, worden gecompenseerd door wateraanvoer via gemaal Lovink (water vanuit de Hoge Vaart in Flevoland). Wateraanvoer uit het Nijkerkernauw en Vossemeer wordt niet gebruikt vanwege de minder goede waterkwaliteit. Bij watertekorten in de randmeren is de inlaat van water gewenst voor functies als zwemwater, recreatievaart en peilhandhaving, maar ook om verdroging van de kust van Gelderland tegen te gaan. Het streefpeil in de Veluwerandmeren is zowel in de winter als de zomer 10 cm hoger dan in de rest van het IJsselmeergebied (s winters -0,30 NAP m en 's zomers -0,10 NAP m). Incidenteel (maximaal twee maal per twaalf jaar, waarvan eenmaal in de periode medio april – juni en eenmaal in de periode juli – medio september) kan in geval van extreme droogte binnen de bandbreedte van het peilbesluit het zomerpeil tijdelijk worden verhoogd in verband met droogtebestrijding.

Waterkwaliteit

Waterkwaliteit is een bepalende factor ten aanzien van de aanwezigheid van waterplanten, bodemfauna en vis en daarmee de voedselbeschikbaarheid van diverse watervogels. In het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt in heel Nederland de toestand van het water bepaald en worden maatregelen genomen (zowel lokaal als landelijk) om het water ecologisch en chemisch te verbeteren. Hierdoor is de waterkwaliteit in beweging: de nutriëntenaanvoer uit de rivieren daalt en het doorzicht wordt groter. Het ecologische gevolg zal zijn dat er meer waterplanten (zoals kranswieren en fonteinkruiden) tot ontwikkeling komen, met een mogelijke verandering in het visbestand (kleinere vis) en het waterleven. In de Veluwerandmeren is dit al volop zichtbaar: de verlaging van de nutriëntenbelasting en vergroting van het doorzicht heeft geleid tot herstel van grote oppervlaktewaterplanten. In de watersysteemstudie is geconcludeerd dat door de uitvoer van generieke maatregelen in 2015 de normen van de KRW gehaald zullen worden.

2.3

Activiteiten en beheer in de Veluwerandmeren

Activiteiten van mensen in de Veluwerandmeren kunnen van invloed zijn op de natuurwaarden in het gebied. Onderstaande paragrafen geven een samenvatting van die vormen van activiteiten en beheer in het gebied die relevant zijn voor de natuurwaarden en de toekomstige ontwikkelingen hierin. In het document Inventarisatie gebruik IJsselmeergebied (referentie 4) staan de activiteiten in detail beschreven, kaarten met locaties van het gebruik staan in de kaartenbijlage. Hieronder worden de verschillende typen van activiteiten en van beheer in het Natura 2000 gebied benoemd. In hoofdstuk 5 wordt een samenvatting gegeven van de resultaten van de toetsing van de activiteiten en de mitigatie van mogelijk negatieve effecten.

Activiteiten in de Veluwerandmeren

De Veluwerandmeren worden gebruikt voor recreatie, beroepsvisserij, onttrekkingen & lozingen, ontgrondingen en als infrastructuur (vaarweg). Recreatie vindt plaats langs oevers (sportvisserij, zwemmen, roeien) en op het open water (recreatievaart, sportvisserij, landen met watervliegtuigen). Het streven van het Bestuurlijk Overleg IIVR (Integrale Inrichting VeluweRandmeren), een samenwerkingsverband van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat, is de oevergebonden vormen van recreatie zowel kwalitatief als kwantitatief een impuls te geven in samenhang met de ontwikkeling van de natuurwaarden. Een langer verblijf van de

recreatievaart in de Veluwerandmeren wordt gestimuleerd onder andere als gevolg van de uitbreiding van aanleggelegenheid. Andere vormen van waterrecreatie zijn sterk 'modegevoelig'; jetski's en windsurfen nemen de laatste jaren af en kitesurfen neemt de laatste jaren toe.

Twee vormen van sportvisserij, 'wadend vissen' en 'boot vissen'

Door de Veluwerandmeren loopt de Randmerenroute: scheepvaart kan vanaf het Ketelmeer & Vossemeer via de Veluwerandmeren naar het Nijkerkernauw en bij het IJmeer kan aansluiting met de hoofdvaarweg (Amsterdam-Lemmer) worden gezocht. Zowel recreatie- als beroepsvaart maken daarbij gebruik van de Roggebotsluis en Nijkerkersluis. Het aantal binnenvaartschepen laat de laatste jaren een neergaande trend zien, het tonnage neemt echter wel toe. Strand Horst en Zeewolde worden jaarrond ontsloten met een voet- en fietsveer. In de zomerperiode is de veerdienst tussen Nunspeet en Biddinghuizen actief.

Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR)

In de jaren zeventig hadden de Veluwerandmeren te kampen met een zeer slechte waterkwaliteit. Sinds eind jaren negentig is die kwaliteit weer goed op peil, dankzij de nodige inspanningen van de waterbeheerders. Als reactie hierop stelden vervolgens belangenorganisaties en overheden elk hun eigen plan op, wat natuurlijk niet leidde tot de voor de Veluwerandmeren broodnodige kwaliteitsimpuls. De roep om een integraal plan werd luider. Om zo'n plan te realiseren is door Rijkswaterstaat een gezamenlijk proces geïnitieerd met alle betrokken overheden, bewoners, bedrijven en belangenorganisaties. Dat leidde tot het Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren (IIVR). Dit plan is in 2001 vastgesteld en bekrachtigd in een convenant tussen de 19 betrokken overheden in het gebied. De meerwaarde van dit project zit in de constructieve samenwerking tussen de partijen, het uitvoeringsgerichte karakter van het gezamenlijke proces en de samenhang tussen de in totaal 36 maatregelen. De rode draad in het IIVR-plan is een evenwichtige doorontwikkeling van het Veluwerandmerengebied.

Ten tijde van de planvorming waren de Veluwerandmeren reeds aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Voorafgaand aan de vaststelling is het plan aan deze richtlijn getoetst. Vervolgens is het gebied in 2003 ook als Habitatgebied aangemeld, in 2005 onder de Natuurbeschermingswet (Nbwet) gebracht en in 2009 aangewezen als Natura 2000-gebied. Om er voor te zorgen dat het IIVR-project ook bij deze latere aanmeldingen/aanwijzingen niet tot significante natuureffecten zou leiden, is het project in 2006 met betrekking tot een drietal maatregelen nog enigszins geoptimaliseerd.

Voor het totale IIVR-project is een Nbwet-vergunning aangevraagd en verkregen. Hiertoe werd een Passende Beoordeling opgesteld waarin niet alleen de kwalitatieve maar zoveel als mogelijk ook de kwantitatieve effecten zijn ingeschat voor zowel de 36 maatregelen van het IIVR-plan als ook voor alle overige ontwikkelingen in het Veluwerandmerengebied in verband met de cumulatie van effecten.

De Nbwet-vergunning voor het IIVR-project is, inclusief alle hierin opgenomen voorschriften, beschouwd als uitgangspunt voor het Beheerplan Natura 2000 voor de Veluwerandmeren. Met de realisatie van twee IIVR-maatregelen draagt het IIVR-project direct bij aan de herstelopgave zoals geformuleerd in de instandhoudingdoelen voor het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren n.l. de maatregelen 'realiseren Ecolint Elburg' en 'ontwikkelen rietzone Veluwemeer' ten behoeve van de vogelsoorten grote karekiet en roerdomp.

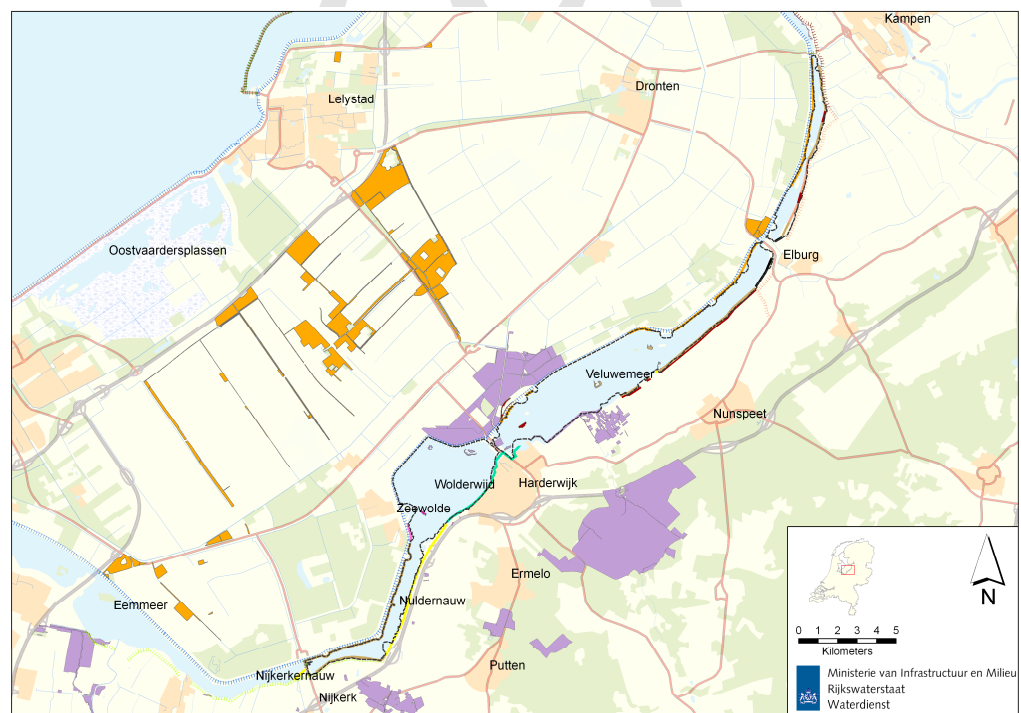
Meer informatie: www.iivr.nl

In Harderwijk en Elburg zijn rioolwaterzuiveringsinstallaties die lozen op de Veluwerandmeren. Bij de RWZI Harderwijk is een vierde trap aangelegd, waardoor minder fosfaten vrijkomen. Er wordt onderzocht of in de tweede beheerplanperiode ook een vierde trap wordt aangelegd bij de RWZI Elburg. Daarnaast wateren diverse beken, gemalen en landbouwgebieden af op de Veluwerandmeren. Ophoogzand en kalkzandsteenzand worden gewonnen op specifieke winlocaties en bij het onderhoud aan vaarwegen. Nabij Elburg en Harderwijk vindt op bescheiden schaal rietteelt plaats. Dit is een commerciële vorm van rietbeheer waarbij het riet jaarlijks wordt gemaaid en gebruikt voor onder andere dakbedekking en bloembollenteelt.

Beheer in de Veluwerandmeren

In figuur 2.3 is een kaart opgenomen met een overzicht van de beheerders en hun beheergebieden in Veluwerandmeren. Om natuurgebieden in stand te houden wordt door organisaties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschappen, Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV), Flevolandschap en gemeenten actief beheer uitgevoerd.

Er vindt beheer en onderhoud plaats aan diverse objecten in het Natura 2000 gebied, zoals aan de dijken (Waterschappen Zuiderzeeland, Veluwe, Vallei & Eem en Groot Salland), diverse kunstwerken, recreatieterreinen, kabels en leidingen. Rijkswaterstaat voert het nautisch beheer van het hoofdvaarwegennet uit, het waterkwantiteitsbeheer (via het peilbeheer) en het waterkwaliteitsbeheer. Rijkswaterstaat IJsselmeergebied en provincie Flevoland hebben gedurende het jaar meerdere monitoringsmomenten om de aanwezigheid van (vogel)soorten en waterplanten bij te houden. Deze monitoringswerkzaamheden zijn belangrijk om inzicht te hebben in de aantallen en trends van de soorten. Deze monitoringsactiviteiten vinden plaats vanuit een boot of vanaf het land.

Oeverbeheer	Beheerorganisatie	Dijkbeheer
— Gemeente Dronten	— Gemeente Zeewolde	— RWS IJsselmeergebied
— Gemeente Elburg	— Staatsbosbeheer	— Waterschap Zuiderzeeland
— Harderwijk	— Natuurmonumenten	— WSGrootsalland
— Recreatie Gemeenschap Veluwe	— Particulier	— WSVallei&eem
— Staatsbosbeheer	— Flevolandschap	— WSVeluwe
— Waterschap Veluwe	— Staatsbosbeheer	— N2000-grens Veluwerandmeren
— Gemeente Zeewolde		
— Particulier		

Figuur 2.3 Overzicht van terreinbeheerders en hun beheergebieden in Veluwerandmeren

concept

3 Instandhoudingsdoelstellingen

Doel van Natura 2000 is een wezenlijke bijdrage aan het behoud en herstel van de biodiversiteit. Om dat te bereiken zijn afspraken gemaakt om bepaalde habitattypen en soorten te beschermen binnen een netwerk van natuurgebieden. Hiervoor is het zaak de omstandigheden, die het vóórkomen van die habitattypen en soorten mogelijk maken, te behouden of waar nodig te verbeteren.

Op 23 december 2009 heeft de minister van LNV de zes Natura 2000 gebieden in het IJsselmeergebied definitief aangewezen op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze aanwijzingsbesluiten is vastgelegd welke natuurwaarden beschermd moeten worden. Er zijn instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor soorten en habitattypen.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd in termen van behoud of verbetering van omvang en/of kwaliteit van bepaalde habitattypen en behoud of uitbreiding van kwaliteit leefgebied en draagkracht voor bepaalde aantallen van met naam genoemde soorten. De instandhoudingsdoelstellingen per Natura 2000 gebied dienen voor het borgen van de bijdrage die dat gebied levert aan het op landelijk niveau realiseren van een gunstige staat van instandhouding. De instandhoudingsdoelstellingen voor de Veluwerandmeren zijn opgenomen in het besluit Natura 2000 gebied Veluwerandmeren (referentie 2).

3.1 **Uitwerking van doelen in omvang, ruimte en tijd en huidige situatie**

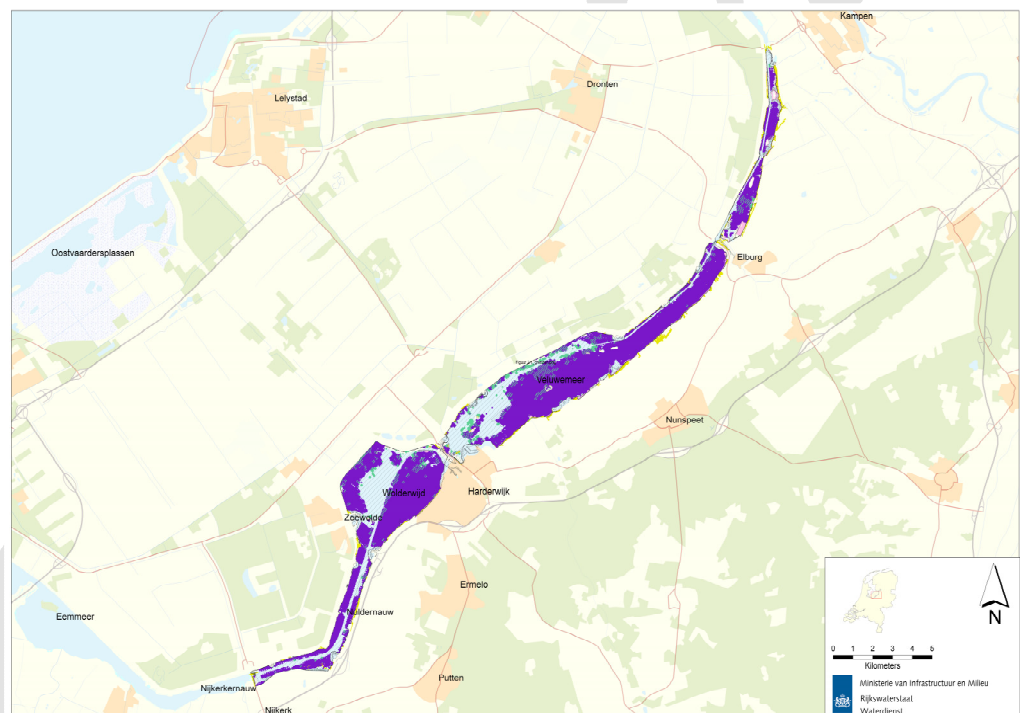
In de doeluitwerking (referentie 3) zijn de instandhoudingsdoelstellingen besproken in ruimte en tijd, dus waar en wanneer de soorten en habitattypen in de Veluwerandmeren voorkomen in de huidige en de beoogde situatie. Deze paragraaf is een zeer beknopte weergave van de doeluitwerking. De doeluitwerking is opgesteld op basis van gegevens uit 1999-2004. Daarnaast is vanwege de lange duur van het beheerplanproces een actualisatieslag gedaan tot en met 2007 om na te gaan of aantallen en trends van de verschillende vogelsoorten in relatie tot de doelaantallen een duidelijk afwijkend beeld zijn gaan vertonen. Voor die soorten waar een dergelijk afwijkend beeld is vastgesteld, is nagegaan of en in hoeverre als gevolg hiervan instandhoudingsmaatregelen, vrijstellingsvoorwaarden voor gebruik of mitigerende maatregelen aanpassingen behoefde. In het volgende beheerplan worden de gegevens meegenomen van recentere inventarisaties en monitoring.

3.1.1 *Ruimtelijke eenheden*

In dit beheerplan worden de instandhoudingsdoelstellingen beschreven per ruimtelijke eenheid. Binnen de Veluwerandmeren gaat het om: open water, ondiep water, oeverzone, moeras en nat grasland.

In de volgende paragrafen wordt voor de verschillende ruimtelijke eenheden beschreven wat de huidige situatie is van soorten en habitattypen (verspreiding, belang van de ruimtelijke eenheid, aantallen en trends). Daarnaast wordt benoemd wat de beoogde situatie is voor deze soorten en habitattypen om hun leefgebieden en het natuurlijke habitat in een gunstige staat van instandhouding te behouden of herstellen. Vervolgens worden de belangrijkste ecologische vereisten benoemd van de soorten en habitattypen en wordt aangegeven of er zich knelpunten voordoen ten aanzien van de ecologische vereisten.

In figuur 3.1 is de ligging van de ruimtelijke eenheden in de Veluwerandmeren weergegeven. In tabel 3.1 zijn de habitattypen, habitatsoorten en vogels ingedeeld bij de ruimtelijke eenheid waar deze voornamelijk van afhankelijk zijn. Indien een soort van meerdere eenheden gebruik maakt, wordt de soort of het habitatype in de ondergeschikte eenheid cursief weergegeven in de tabel. Een soort wordt alleen beschreven in de paragraaf over de bepalende ruimtelijke eenheid en daar worden ook het belang van ondergeschikte eenheden voor een soort en eventuele knelpunten beschreven.

Habitatype

- H3140 Kranswierwateren
- H3150 Meren met fonteinkruiden en krabbenscheer
- H3140/H3150 in dynamische samenstelling
- zgH6430A Zoekgebied Ruigten en zomen (moerasspirea)
- Moeras
- Grasland
- Kale/schaars begroeide gronden

Waterdiepte

- Open water (dieper dan 100 cm)
- Ondiep water (20 - 100 cm)
- Oeverzone (0 - 20 cm diepte)
- Waterdiepte onbekend
- N2000-grens Veluwerandmeren

Figuur 3.1 Overzichtkaart van de locatie van ruimtelijke eenheden en habitattypen in de Veluwerandmeren

Tabel 3.1 Overzichtstabel instandhoudingsdoelstellingen per ruimtelijke eenheid voor de Veluwerandmeren

Ruimtelijke eenheid	Habitattypen	Habitatsoorten	Vogels
Open water	Kranswierwateren Meren met krabbescheer en fonteinkruiden	Rivierdonderpad Meervleermuis	Aalscholver (n) Brilduiker (n) Fuut (n) Grote zaagbek (n) Kuifeend (n) Meerkoet (n) Nonnetje (n) Slobeend (n) Tafeleend (n)
Ondiep water		Kleine modderkruiper	Grote zilverreiger (n) Kleine zwaan (n) Krakeend (n) Krooneend (n) Lepelaar (n) <i>Meerkoet (n)</i> Pijlstaart (n) <i>Slobeend (n)</i> Smient (n) <i>Tafeleend (n)</i>
Kale of schaars begroeide gronden	-	-	-
Oeverzone	-	-	<i>Kleine zwaan (n)</i>
Moeras	-	-	Grote karekiet (b) <i>Grote zilverreiger (n)</i> <i>Lepelaar (n)</i> Roerdomp (b)
Nat grasland	-	-	<i>Kleine zwaan (n)</i> <i>Smient (n)</i>

n = niet-broedvogel, b = broedvogel.

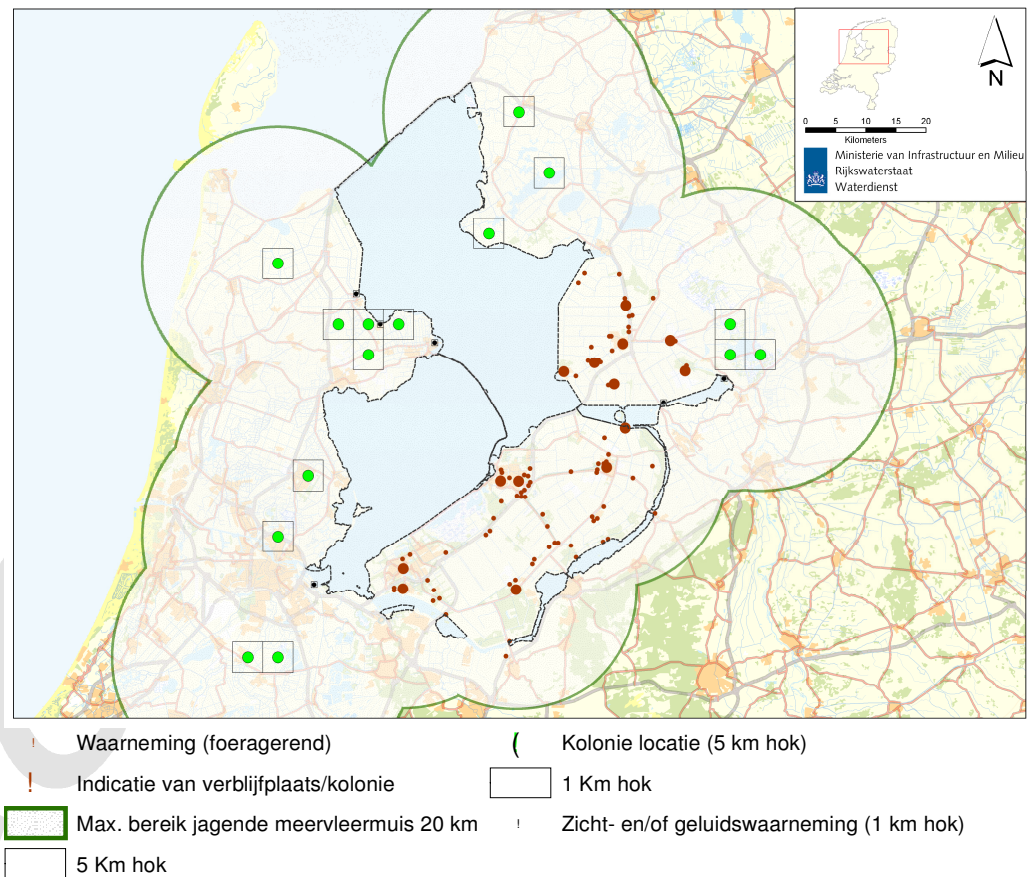
Cursief = soort maakt gebruik van meerdere eenheden, ondergeschikte eenheid is cursief en wordt in de tekst niet verder behandeld.

3.1.2 Open water

Huidige situatie en beoogde situatie

De ruimtelijke eenheid open water bevindt zich aan de noordwestelijke kant van de Veluwerandmeren en specifiek in de brede gedeelten van het Natura 2000 gebied: het Veluwemeer en het Wolderwijd (figuur 3.1). Er zijn negen niet-broedvogelsoorten, twee habitatrictlijnsoorten en twee habitattypen aangewezen die in sterke mate afhankelijk zijn van open water (zie tabel 3.2). De velden met 'kranswierwateren' in de Veluwerandmeren zijn de grootste aaneengesloten velden in Nederland en van Europees belang. Het areaal beslaat momenteel 2965 ha en er komen drie á vier typische soorten Chara in voor. Dit habitatype komt over het hele Natura 2000 gebied voor in de ruimtelijke eenheden open water én ondiep water (figuur 3.1). Vanaf de jaren '90 is het areaal 'kranswierwateren' toegenomen en dit is sindsdien redelijk stabiel gebleven. Het habitatype 'meren met krabbescheer en fonteinkruiden' komt in de Veluwerandmeren voornamelijk voor in de overgang van dieper naar ondiep water. Het areaal beslaat momenteel 18 ha met vier typische soorten (doorgroeid fonteinkruid, ruisvoorn, zeelt en snoek).

Driehoeksmosselen komen over het gehele gebied voor, dit is mogelijk een belangrijk natuurlijk leefgebied voor de rivierdonderpad. Daarnaast kunnen stenige oevers en dijkten dienen als leefgebied voor deze vis. De aantallen rivierdonderpadden zijn toegenomen tot in de jaren '90 en daarna sterk afgenomen. De actuele stand is onbekend. De meervleermuis gebruikt het open water als foerageergebied, het verspreidingsgebied van de meervleermuis is weergegeven in figuur 3.2. De Veluwerandmeren liggen binnen de actieradius van minimaal 11 kolonies, waarin tientallen exemplaren per kolonie aanwezig zijn.

Figuur 3.2 Verspreiding meervleermuis in IJsselmeergebied en mogelijke actieradius (referentie 3)

Het open water is daarnaast van belang als foerageergebied voor bodemfauna-, waterplanten- en visetende vogels. De kranswieren zijn een belangrijke voedselbron voor waterplantetende vogelsoorten zoals de tafeleend en meerkoet. Deze foerageren verspreid over het gebied op de waterplanten, overwinterende tafeleenden en meerkoeten concentreren zich in het Veluwemeer en het Wolderwijd waar ze waarschijnlijk driehoeksmosselen eten. Overwinterende brilduikers en kuifeenden foerageren eveneens op driehoeksmosselen, waarvan de grootste concentraties aanwezig zijn in de diepere delen (>1 meter). Opvallend voor de Veluwerandmeren is dat brilduikers voor een groot deel foerageren in de ondiepe delen op alternatieve voedselbronnen als korfmossel, vijverpluimdrager, slingerwormen, dansmuglarven, vlokreeften en kranswier-bulbillen. Visetende vogels (fuut, aalscholver, grote zaagbek, nonnetje) komen verspreid over het Natura 2000 gebied voor. Aantallen visetende vogels zijn sinds midden jaren '80

sterk toegenomen, in verband met een verandering in de visstand; door gericht visbeheer werd de dominantie van grote brasem doorbroken en kwam er kleine vis beschikbaar. De slobeend foerageert in de smallere meren op zoöplankton en kleine bodemfauna.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige situatie per Natura 2000 soort van de ruimtelijke eenheid open water (huidige aantallen, landelijke staat van instandhouding en trend in de Veluwerandmeren). Daarnaast is van iedere soort aangegeven wat de instandhoudingsdoelstelling is in omvang en kwaliteit en zijn doelaantallen gegeven.

Tabel 3.2 Overzicht instandhoudingsdoelstellingen en huidige situatie per soort en habitatype van de ruimtelijke eenheid open water

Ruimtelijke eenheid	Soorten/habitattypen ¹	IHD omvang ²	IHD kwaliteit ³	Huidige aantal ⁷	Doel aantal ⁸	SvI ⁴	Trend ⁵	Functie gebied ⁶
Open water	Kranswierwateren	=	=	2965 ha		--	??	
	Meren met krabbenscheer en fonteinkruid	=	=	18 ha		-	??	
	Rivierdonderpad	= ¹	=	Onbekend		-	?	
	Meervleermuis	=	=	100-den		-	?	F
	Aalscholver (n)	=	=	726	420	+	??	FS
	Brilduiker (n)	=	=	221	220	+	++	F
	Fuut (n)	=	=	449	400	-	+	F
	Grote zaagbek (n)	=	=	69	50	--	??	F
	Kuifeend (n)	= ²	=	7647	5700	-	++	F
	Meerkoet (n)	=	=	14127	11000	-	++	F
	Nonnetje (n)	=	=	75	60	-	++	F
	Slobeend (n)	=	=	49	50	+	??	F
	Tafeleend (n)	= ³	=	8455	6600	--	+	F

Legenda		
1) soort n= niet broedvogel	2) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) omvang = behoud van omvang	3) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) kwaliteit = behoud van kwaliteit
4) Landelijke staat van instandhouding (SvI) -- zeer ongunstig - matig ongunstig + gunstig	5) Trend in aantallen 1994-2003 (gebiedsspecifiek) ? geen aantallen bekend ?? geen duidelijke trend + matige toename ++ sterke toename	6) Functie N2000 gebied F= Foerageergebied S= Slaapplek
7) Huidige aantal: periode 2002-2007		
8) Aantallen voor niet-broedvogels betreffen het seizoensgemiddelde		

¹ Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van broedvogelsoorten roerdomp of grote karekiet is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

² Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van kranswierwateren (H3140) is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

³ Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van kranswierwateren (H3140) is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

Voor alle soorten en het habitatype is de beoogde situatie het behoud van de huidige oppervlaktes en kwaliteit van de habitattypen en leefgebieden. Enige achteruitgang in het leefgebied van de rivierdonderpad is toegestaan, mits dit ten gunste is van leefgebied voor broedende moerasvogels. Enige achteruitgang van driehoeksmosselen is toegestaan, als dit ten gunste gaat van de uitbreiding van 'kranswierwateren' in diepere delen (referentie 3). Dit kan de voedselvoorziening aantasten van kuifeend en in mindere mate van de tafeleend, omdat de tafeleend in de praktijk sterk foerageert op kranswier. In het aanwijzingsbesluit 2009 is echter verzuimd een dergelijke 'ten gunste van formulering' op te nemen voor de derde mosseleer, de brilduiker. Voor de meeste vogels is de trend de afgelopen jaren duidelijk positief. Alleen voor aalscholver en grote zaagbek kan de trend niet met zekerheid geduid worden.

Ecologische vereisten

De belangrijkste ecologische vereiste voor de habitattypen 'kranswierwateren' en 'meren met krabbenscheer en fonteinkruiden' is het behoud van een goede waterkwaliteit. De uitbreiding van het areaal 'kranswierwateren' hangt sterk samen met een verbetering van de waterkwaliteit.

Voor de rivierdonderpad is het noodzakelijk dat er voldoende geschikt substraat aanwezig blijft. Dit houdt in dat bestaande basaltbekleding niet verdwijnt en de mosselbanken niet worden aangetast. In de ochtend- en avondschemering vliegt de meervleermuis van binnendijkse gebieden naar de Veluwerandmeren. De meervleermuis mijdt lichtbronnen en heeft voldoende insecten nodig boven het open water en langs begroeide oeverzones. Voor behoud van de meervleermuis is het van belang dat het complete netwerk van aanvliegroutes, winterverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en foerageergebieden beschermd wordt. Daarnaast dient voor de meervleermuis een goede waterkwaliteit behouden te blijven, zodat het voedselaanbod boven het water niet verstoord wordt.

Voor de vogels die voorkomen in het open water van de Veluwerandmeren is voldoende voedsel nodig in de vorm van bodemfauna, zoals de driehoeksmossel (meerkoet, tafeleend, brilduiker en kuifeend), kleine tot middelgrote vis (fuut, aalscholver, grote zaagbek en nonnetje), waterplanten (meerkoet en tafeleend) en zoöplankton (slobeend). De brilduiker eet vooral bodemdieren en soms wat vis en andere kleine dieren. De voedselbeschikbaarheid hangt sterk samen met de waterkwaliteit. De goede waterkwaliteit dient behouden te blijven om waterplanten, vis en bodemfauna op een hoog niveau te houden.

Alle vogelsoorten hebben naast voldoende voedsel behoefte aan rust. Vogels die op het water rusten, zoals de eenden en de fuut, hebben beschutting nodig.

Knelpunten

In tabel 3.3 zijn de mogelijke knelpunten weergegeven. Voor alle soorten van open water en voor de habitattypen zijn geen directe knelpunten ten aanzien van de ecologisch vereisten gesignaleerd. Voor de slobeend zijn de huidige aantallen net onder het beoogde niveau, maar dit is niet toe te wijzen aan een ecologisch knelpunt. Omdat de waterkwaliteit de laatste jaren is toegenomen, en verder zal toenemen wegens uitdrukkelijke naleving van de normen van de Kaderrichtlijn Water, zal de draagkracht van het gebied naar verwachting alleen maar toenemen.

Tabel 3.3 Knelpunten van soorten en habitatype van de ruimtelijke eenheid open water

Ruimtelijke eenheid	Soorten	Knelpunt en oorzaak
Open water	Kranswierwateren	
	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	
	Rivierdonderpad	
	Meervleermuis	
	Aalscholver (n)	
	Brilduiker (n)	
	Fuut (n)	
	Grote zaagbek (n)	
	Kuifeend (n)	
	Meerkoet (n)	
	Nonnetje (n)	
	Slobeend (n)	Geen ecologisch knelpunt in het gebied, de draagkracht is voldoende. De aantallen zullen toe nemen als gevolg van de verbeterende waterkwaliteit waardoor doelaantal waarschijnlijk behaald zal worden
	Tafeleend (n)	

Groen = geen knelpunt

n = niet-broedvogel

3.1.3 Ondiep water

Huidige situatie en beoogde situatie

Een groot deel van de Veluwerandmeren bestaat uit ondiep water. Het Veluwermeer en Wolderwijd bestaan voor circa 50% uit ondiep water, aan de oostzijde. De overige nauwere meren bestaan bijna geheel uit ondiep water (figuur 3.1). Er zijn zeven niet-broedvogelsoorten en één habitatrichtlijnsoort aangewezen die in sterke mate afhankelijk zijn van ondiep water (zie tabel 3.2). Ondiepe gedeeltes met waterplanten vormen het habitat voor de kleine modderkruiper, waardoor in bijna het gehele Natura 2000 gebied deze soort vrij talrijk voorkomt. Het ondiepe water is daarnaast van belang als foerageergebied voor bodemfauna-, waterplanten- en visetende vogels. Lepelaars en grote zilverreigers foerageren in de meest ondiepe en visrijke zones, ook in moeras. De waterplantvelden zijn een belangrijke voedselbron voor waterplantetende vogelsoorten zoals de overwinterende kleine zwanen, smienten en pijlstaarten en jaarrond voorkomende krooneenden en krakeenden. Het gebied heeft voor de grote zilverreiger een functie als slaapplek en voor de overwinterende smient is het gebied vooral van belang als slaapplek overdag, sterk geconcentreerd in het Nuldernauw. 's Nachts kunnen smienten tot 10 kilometer afleggen om te foerageren op voedselrijke (agrarische) graslanden (ook in het nabijgelegen Natura 2000 gebied Arkenheem). Opvallend voor de Veluwerandmeren is dat brilduikers voor een groot deel foerageren in de ondiepe delen op alternatieve voedselbronnen als korfmossel, vijverpluimdrager, slingerwormen, dansmuglarven, vlokreeften en kranswier-bulbillen.

Kleine modderkruiper

Tabel 3.4 Overzicht instandhoudingsdoelstellingen en huidige situatie per soort en habitattypen van de ruimtelijke eenheid ondiep water

Ruimtelijke eenheid	Soorten/habitattypen ¹	IHD omvang ²	IHD kwaliteit ³	Huidige aantal ⁷	Doel aantal ⁸	SvI ⁴	Trend ⁵	Functie gebied ⁶
Ondiep water	Kleine modderkruiper	=	=	Onbekend		+	?	
	Grote zilverreiger (n)	=	=	8	40	+	?	S
	Kleine zwaan (n)	=	=	217	120	-	?	FS
	Krakeend (n)	=	=	433	280	+	++	F
	Krooneend (n)	=	=	58	30	-	++	F
	Lepelaar (n)	=	=	6	3	+	++	F
	Pijlstaart (n)	=	=	181	140	-	+	F
	Smient (n)	=	=	5030	3500	+	++	FS

Legenda		
1) soort n= niet broedvogel	2) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) omvang = behoud van omvang	3) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) kwaliteit = behoud van kwaliteit
4) Landelijke staat van instandhouding (SvI) - matig ongunstig + gunstig	5) Trend in aantallen 1994-2003 (gebiedsspecifiek) ? geen aantallen bekend + matige toename ++ sterke toename	6) Functie N2000 gebied F=Voerageergebied S=Slapapplek
7) Huidige aantal: periode 2002-2007		
8) Aantallen voor niet-broedvogels betreffen het seizoensgemiddelde		

Tabel 3.4 geeft een overzicht van de huidige situatie per Natura 2000 soort van de ruimtelijke eenheid ondiep water (huidige aantallen, landelijke staat van instandhouding en trend in de Veluwerandmeren). Daarnaast is van iedere soort aangegeven wat de instandhoudingsdoelstelling is in omvang en kwaliteit en zijn doelaantallen gegeven. Voor alle soorten en het habitatype is de beoogde situatie het behoud van de huidige oppervlaktes en kwaliteit van de habitattypen en leefgebieden.

Ecologische vereisten

Voor de kleine modderkruiper is behoud van waterplanten in ondiep water van belang. Voor de vogels die voorkomen in het ondiepe water van de Veluwerandmeren is voldoende voedsel nodig in de vorm van kleine tot middelgrote vis (lepelaar en grote zilverreiger) en waterplanten (kleine zwaan, kraakeend, krooneend, pijlstaart en in mindere mate smient). Voor de lepelaar zijn slikkige condities belangrijk, bovendien foerageert de soort in heel ondiep water (tot 40 cm). De voedselbeschikbaarheid hangt sterk samen met de waterkwaliteit. De goede waterkwaliteit dient behouden te blijven om waterplanten en vis op een hoog niveau te houden. De voedselbeschikbaarheid buiten het Natura 2000 gebied voor de smient (voedselrijke graslanden, bijvoorbeeld in Arkenheem) dient ook op peil te blijven.

Alle vogelsoorten hebben naast voldoende voedsel behoefte aan rust. Vogels die op het water rusten, zoals de eenden en de kleine zwaan, hebben beschutting nodig in de vorm van luwe zones langs oevers.

Twee mannetjes en een vrouwtje krooneend

Knelpunten

In tabel 3.3 zijn de mogelijke knelpunten weergegeven. Voor alle soorten zijn geen duidelijke knelpunten ten aanzien van de ecologische vereisten gesignaleerd. Voor de grote zilverreiger zijn de aantallen ver beneden het doelaantal. Het gebied heeft een functie als slaappleaats en de draagkracht voor 40 grote zilverreigers is gebaseerd op deze functie. De tellingen vinden hoofdzakelijk overdag plaats, waardoor er nog onvoldoende gegevens beschikbaar zijn over de werkelijke aantallen slapende grote zilverreigers die 's nachts gebruik maken van het gebied. In de monitoringsparagraaf van het Algemeen deel staat beschreven hoe wordt omgegaan met een dergelijk gebrek aan gegevens.

Tabel 3.5 Knelpunten van habitatype en soorten van de ruimtelijke eenheid ondiep water

Ruimtelijke eenheid	Soorten	Knelpunt en oorzaak
Ondiep water	Kleine modderkruiper	
	Grote zilverreiger (n)	Ontbrekende gegevens over slapende aantallen, maar geen ecologisch knelpunt
	Kleine zwaan (n)	
	Krakeend (n)	
	Krooneend (n)	
	Lepelaar (n)	
	Pijlstaart (n)	
	Smient	

Groen = geen knelpunt

n = niet-broedvogel

3.1.4

Moeras

Huidige situatie en beoogde situatie

Een beperkte oppervlakte langs de oevers van de Veluwerandmeren kan gekarakteriseerd worden als moeras (figuur 3.1). Er zijn twee broedvogelsoorten aangewezen die in sterke mate afhankelijk zijn van moeras of rietzones (zie tabel 3.2). De roerdomp broedt en leeft in de moerassige natuurgebieden en rietkragen ter hoogte van Elburg. De roerdomp broedt in de moerassige oeverzone en heeft een groot areaal nodig van riet met water op het maaiveld, dat bij voorkeur uitloopt in waterriet. De grote karekiet broedt van oudsher in uitgestrekte rietkragen en komt binnen de Veluwerandmeren vooral voor in het noordelijke deel van het Drontermeer. De Veluwerandmeren kunnen voor beide soorten een wezenlijke bijdrage leveren aan de regionale populatie.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige situatie per Natura 2000 soort van de ruimtelijke eenheid moeras (huidige aantallen, landelijke staat van instandhouding en trend in de Veluwerandmeren). Daarnaast is van iedere soort aangegeven aan welke populatiegrootte omvang en kwaliteit van het leefgebied ruimte moet bieden volgens de instandhoudingsdoelstelling. De beoogde situatie is herstel en/of uitbreiding van het bestaande leefgebied, zodat een grotere populatie broedende rietvogels in het gebied voor kan gaan komen.

Tabel 3.6 Overzicht instandhoudingsdoelstellingen en huidige situatie per soort van de ruimtelijke eenheid moeras

Ruimtelijke eenheid	Soorten ¹	IHD omvang ²	IHD kwaliteit ³	Huidige aantal ⁷	Doel aantal ⁸	SvI ⁴	Trend ⁵	Functie gebied ⁶
Moeras	Grote karekiet (b)	>	>	23	40	--	??	FRV
	Roerdomp (b)	>	>	3,4	5	--	??	FRV

Let op: Voor broedvogels geldt de doelstelling: uitbreiding omvang **en/of** verbetering kwaliteit. Bij het hoofdstuk maatregelen komt naar voren waarop wordt ingezet.

Legenda		
1) soort	2) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) omvang	3) Instandhoudingsdoelstelling (IHD) kwaliteit
b= broedvogel	> uitbreiding van omvang	> verbetering van kwaliteit
4) Landelijke staat van instandhouding (SvI)	5) Trend in aantallen 1994-2003 (gebiedsspecifiek)	6) Functie N2000 gebied
-- zeer ongunstig	?? geen duidelijke trend	F=Foerageergebied R=Rustgebied V=Voortplantingsgebied
7) Huidige aantal: periode 2002-2007		
8) Aantallen voor broedvogels betreffen gem. aantal paren		

Ecologische vereisten

Voor de broedvogels is behoud van voldoende oppervlakte van een goede kwaliteit moerasvegetatie van groot belang. Bij een goede kwaliteit van het rietmoeras kan de grootste variatie en rijkdom aan broedende rietvogels gebruik maken van het rietmoeras. Kwaliteit betekent in dit geval: diversiteit. Een rietmoeras moet voldoende groot zijn, om ook alle benodigde diversiteit te kunnen herbergen. Er moet vooral diversiteit zijn in de leeftijd van de vegetatie (van het riet) en het lokale waterpeil ten opzichte van de vegetatie. Beide hangen sterk samen met het successiestadium. Naarmate een rietvegetatie ouder wordt, wordt het riet dikker, zal er verlanding optreden tussen de rietstengels en zal het minder nat worden. Dit proces vindt versneld plaats wanneer er geen natuurlijk peil (met hoge winterpeilen) wordt gehandhaafd.

Sommige vogels hebben wat ouder riet nodig, om hun nesten in te bouwen (grote karekiet). Voor roerdomp en grote karekiet dient dit overjarige riet een beetje nat te zijn. Veel vogels foerageren op precies de overgang tussen riet en water (grote karekiet) en hebben baat bij een grote randlengte ('rand' verwijst naar de overgang van water naar riet). De roerdomp heeft water op het maaiveld nodig, in het rietmoeras zelf, om succesvol te foerageren. Uit een analyse van terreinkenmerken en de verspreiding van broedvogels blijkt dat de belangrijkste terreinkenmerken voor broedsucces bestaan uit de breedte van de waterrietzone, het rietareaal met water op het maaiveld en het aanbod aan overjarig riet (referentie 3).

In het kort: om zo veel mogelijk broedende rietvogels in een gebied te kunnen herbergen dient er voldoende areaal rietmoeras aanwezig te zijn, en dit areaal dient voldoende afwisseling te herbergen in termen van waterpeil ten opzichte van het maaiveld en de leeftijd van het riet. De maatregelen als 'ecolint' en 'ontwikkeling beekmondingen' die reeds in het kader van IIVR zijn overeengekomen, zijn essentieel voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

Broedvogels zijn zeer gevoelig voor verstoring, zodat rust in de moerasgebieden gewaarborgd moet zijn.

Roerdomp met jong

Knelpunten

In tabel 3.7 zijn de mogelijke knelpunten weergegeven. De combinatie van het huidige peilbeheer (dat resulteert in onvoldoende overstromingsdynamiek) en inadequaat maaibeheer resulteert in verdroging van rietmoeras en een versnelde vegetatiesuccessie naar ruigtes en struwelen. Bij een natuurlijk peilverloop zijn de waterstanden het hoogst in de winter, terwijl in de zomer het waterpeil zakt en sommige gebieden tijdelijk droog komen te staan. Door overstroming (in de winter) kunnen voedingsstoffen en zaden worden aangevoerd. Daarnaast zorgen hoge winterpeilen voor het schoonspoelen van strooisellagen in waterrietzones. Wanneer gronden droogvallen tijdens het groeiseizoen, kunnen zaden van riet tot ontwikkeling komen, waardoor nieuwe rietkragen zich kunnen vormen. Het huidige tegennatuurlijke peil resulteert in een weinig dynamisch rietmoeras, met weinig tot geen vernieuwing van riet en verruiging, verlanding en verbossing van waterriet. Daarnaast heeft het commerciële snijden van riet negatieve effecten op de kwaliteit van het rietmoeras, omdat er te weinig overjarig riet blijft staan: al het rietareaal heeft dezelfde leeftijd. Een rietmoeras dat divers is qua leeftijdsopbouw van het riet, divers qua maaiveldhoogte (of relatieve waterhoogte) en met veel overgangen tussen riet en water (een grote randlengte) biedt de meeste kansen voor een rijke en diverse populatie rietvogels.

Als gevolg van het peilbeheer en in mindere mate het commerciële rietsnijden in de afgelopen jaren, nam het broedgebied van grote karekiet en roerdomp in omvang en/of kwaliteit af.

Tabel 3.7 Knelpunten van vogels van de ruimtelijke eenheid moeras

Ruimtelijke eenheid	Soorten	Knelpunt en oorzaak
Moeras	Grote karekiet (b)	onvoldoende omvang en kwaliteit rietmoeras
	Roerdomp (b)	onvoldoende omvang en kwaliteit rietmoeras

Rood = knelpunt

b = broedvogel

3.2

Opgave voor de Veluwerandmeren

Knelpunten ontstaan door het niet op orde zijn van de ecologische vereisten van habitattypen en soorten. Het belangrijkste knelpunt voor de soorten in de Veluwerandmeren is een tekort aan geschikt habitat voor broedende moerasvogels. In bovenstaande paragraaf zijn de knelpunten per ruimtelijke eenheid behandeld. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste knelpunten van de Veluwerandmeren. De opgave is om deze knelpunten op te lossen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken.

Vergroting en verbetering leefgebied broedende moerasvogels

Door het huidige peilbeheer in combinatie met op commercieel rietsnijden gericht terreinbeheer is het areaal rietmoeras in kwaliteit en omvang gestaag afgenomen. Broedvogels die afhankelijk zijn van grootschalig rietmoeras en/of vitale waterrietzones zoals de grote karekiet en roerdomp zijn hierdoor de laatste tientallen jaren sterk in aantallen gedaald. Om de populaties van deze soorten in het gebied te handhaven, is het noodzakelijk om het moerasbiotoop te herstellen en uit te breiden. Er dient voldoende, grootschalig rietmoeras te zijn, met voldoende variatie binnen het rietmoeras en voldoende areaal vitaal waterriet.

Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS)

In het kader van de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) zijn door de provincies knelpunten als gevolg van stikstofdepositie onderzocht en zo nodig herstelstrategieën uitgewerkt voor Natura 2000 gebieden met stikstofgevoelige habitattypen. In het IJsselmeergebied is dat gedaan voor het habitatype 'overgangs en trilvenen' (en de daarin voorkomende groenknolorchis) in IJsselmeer en 'glanshaver- en vossenstaarthooilanden' in het Zwarte Meer. In beide Natura 2000 gebieden is daaruit geconcludeerd dat er geen sprake is van een knelpunt als gevolg van (externe) stikstofdepositie en dat er dus geen herstelstrategieën nodig zijn. In de andere Natura 2000 gebieden binnen het IJsselmeergebied bevinden zich geen stikstofgevoelige instandhoudingsdoelstellingen.

concept

4 Instandhoudingsmaatregelen

Instandhoudingsmaatregelen zijn nodig om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen en tussentijdse verslechtering van de kwaliteit van habitattypen en significante verstoring van soorten te voorkomen. In de Veluwerandmeren zijn er knelpunten om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken met betrekking tot het garanderen van voldoende broedgebied voor rietvogels en de aanwezigheid van rust en ruimte. Naast maatregelen om deze knelpunten op te lossen, zijn eventuele aanpassingen van activiteiten in het gebied nodig. Deze worden in het volgende hoofdstuk beschreven. Het totale pakket instandhoudingsmaatregelen voor de Veluwerandmeren is een combinatie van maatregelen uit reeds vastgesteld beleid (IIVR en KRW) en aanvullende Natura 2000 maatregelen. In onderstaande sub-paragrafen worden beide categorieën toegelicht.

4.1 Maatregelen uit reeds vastgesteld beleid

Instandhoudingsmaatregelen uit reeds vastgesteld beleid betreffen in de Veluwerandmeren een tweetal maatregelen in het kader van de Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) en de Kaderrichtlijn Water maatregelen die bijdragen aan Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen.

IIVR-maatregelen die bijdragen aan Natura 2000 doelstellingen

In het kader van IIVR worden de maatregelen 'ontwikkelen beekmondingen Veluwemeer' en 'realiseren Ecolint Elburg' uitgevoerd. Beide maatregelen geven tezamen vorm en inhoud aan de herstelopgaven ten aanzien van grote karekiet en roerdomp die voor deze vogelsoorten de instandhoudingsdoelen vormen van het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren. In het bestuurlijk overleg van IIVR van 24 maart 2011 heeft de gemeente Elburg toegezegd dat zij in het kader van het bestemmingsplan de herstelopgave voor roerdomp en grote karekiet in het Ecolint zal handhaven, danwel met een alternatief zal komen. Dit laatste kan nodig zijn om bewoners uitvaarmogelijkheden te kunnen bieden.

Daarnaast wordt er in het kader van IIVR een rustgebied ingesteld. Dit vormt een goed uitwijkgebied voor overwinterende watervogels.

De maatregel 'ontwikkelen beekmondingen Veluwemeer' bestaat uit twee delen:

- aan de waterzijde wordt in het Veluwemeer op een vijftal locaties riet ontwikkeld (10 á 15 ha);
- aan de landzijde wordt over een lengte van ca. 3 km een strook van 20 á 30 m breed voor rietgroei geschikt gemaakt door een geleidelijk talud te graven van maaiveld naar waterbodem.

Het onderdeel 'landzijde' wordt uitgevoerd op het grondgebied van Staatsbosbeheer en op de aangekochte recreatielandjes van 'Ecolint Elburg'.

Daarnaast is in het kader van IIVR de fosfaatbelasting op de Veluwerandmeren teruggebracht, door verbeteringen aan de RWZI's van Harderwijk en Elburg.

Waterfront Harderwijk

In het kader van de ontwikkeling 'Waterfront Harderwijk' wordt als compensatieopgave een rustgebied gerealiseerd voor overwinterende watervogels.

Hierdoor zullen er in de Veluwerandmeren voldoende rustige gebieden zijn waar watervogels in het geval van verstoring naartoe kunnen uitwijken.

KRW-maatregelen die bijdragen aan Natura 2000 doelstellingen

Voor de KRW worden in de periode 2010-2021 maatregelen genomen die bijdragen aan het realiseren van de Natura 2000 doelen. In de Veluwerandmeren gaat het om:

- Vistrekbevorderende maatregelen gericht op verbeteren vistrekmogelijkheden tussen Veluwerandmeren en Ketelmeer-Vossemeer, tussen Veluwerandmeren en Eemmeer-Gooimeer en tussen Veluwerandmeren en regionale wateren;
- Inzetten op duurzame visserij.

Door vistrekbevorderende maatregelen en duurzame visserij kan de voedselbeschikbaarheid voor visetende vogels toenemen, verbetert de draagkracht van het gebied voor dergelijke vogels en de bijvangsten aan duikende watervogels nemen af. De bijdrage van duurzame visserij zal echter beperkt zijn, omdat de huidige visserij al nauwelijks een negatief effect heeft op de Natura 2000 doelen.

4.2

Aanvullende instandhoudingsmaatregelen voor Natura 2000

Aanvullend op de KRW-maatregelen is vooral het terreinbeheer van de oeverzone en moerasgebieden van belang, omdat de staat van instandhouding van een aantal riet- en oevergebonden vogelsoorten bij aanvang van de beheerplanperiode niet op orde is en dus verslechtering van de situatie in de eerste beheerplanperiode anders niet uitgesloten kan worden.

Aangepast rietbeheer

Natuurmonumenten zal een nieuw, op Natura 2000 gericht natuurbeheer gaan invoeren, dat bestaat uit gefaseerd rietmaai-beheer. Dat betekent dat ieder jaar een gedeelte van het rietoppervlakte wordt gemaaid, waardoor er ieder jaar zowel jong als overjarig riet van verschillende leeftijd aanwezig is. Daarnaast zal Staatsbosbeheer het beheer meer richten op het behoud van waardevolle rietvegetaties voor broedvogels. Het exacte, op Natura 2000 gerichte, terreinbeheer zal door Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten worden uitgewerkt en vastgelegd in een terreinbeheerplan. Een aantal concrete maatregelen die in ieder geval uitgevoerd zullen worden zijn:

- Aangepast rietbeheer met als doel 3-6 jaar oude rietkragen, met dik, hoog riet in zeker 20 cm water ter plaatse van de Natte as tussen Wolderwijd en Veluwemeer. Doel is om 140-350 meter randlengte te creëren;
- Gefaseerd rietmaai-beheer (in ruimte en tijd) "groene rand", waterrietstroken handhaven langs industriegebied Lorentz, Harderwijk. Doel is om 1 km randlengte te creëren;
- Gefaseerd rietmaai-beheer (in ruimte en tijd), verruigde delen in maai-beheer nemen en rietstroken handhaven bij oude land oevers Veluwemeer en Drontermeer, Flevoland oevers, bij Harderwijk. Doel is om respectievelijk 3, 2 en 5 km randlengte te realiseren.

In hoofdstuk 5 worden de inrichtingsmaatregelen beschreven waarmee het negatieve effect van het huidige peilbeheer wordt gemitigeerd.

Gedragscode recreatie IJsselmeergebied

Voldoende rust is van cruciaal belang om de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen van vogelsoorten te behalen. Voor de vogelsoorten in de Veluwerandmeren vormt een gebrek aan rust op dit moment geen knelpunt. Door de maatregelen vanuit IIVR en Waterfornt Harderwijk worden bovendien een aantal rustgebieden gerealiseerd. Door klimaatverandering en technische innovaties kan het recreatieseizoen langer worden. De kans bestaat dat hierdoor de rust voor (met name overwinterende) vogels binnen enkele jaren in het geding komt. De recreatiesector en natuursector hebben in samenwerking een gedragscode opgesteld (zie Algemeen deel, paragraaf 4.4 voor de volledige tekst van de gedragscode) met als doel verstoring in het gehele IJsselmeergebied te voorkómen door vergroting van het bewustzijn van de watersporter en het hanteren van enkele eenvoudige regels. Op deze manier kan eveneens worden voorkómen dat in de komende beheerplanperiodes striktere voorwaarden aan recreatie moeten worden opgelegd, om het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen te garanderen.

concept

5 Activiteiten en mitigatie

Menselijke activiteiten en natuur zijn van oudsher verweven in de Veluwerandmeren. In de meeste gevallen vormen deze activiteiten geen probleem voor de instandhoudingsdoelstellingen. Van bepaalde activiteiten in de Veluwerandmeren is het niet uit te sluiten dat er negatieve effecten zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen. Een aantal van deze activiteiten blijft vergunningplichtig, waarbij voorschriften aan de vergunning zijn verbonden. Andere activiteiten worden onder voorwaarden in dit beheerplan vrijgesteld van de vergunningplicht. Voor weer andere gevallen zijn mitigerende maatregelen nodig om te voorkomen dat activiteiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in de weg staan. Als voldaan wordt aan de vergunningvoorschriften, respectievelijk aan de voorwaarden en de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, kunnen de betreffende activiteiten doorgang vinden. Voor alle activiteiten geldt de generieke of algemene voorwaarde dat zij in aard, omvang, intensiteit en tijd niet in betekenende mate wijzigen ten opzichte van de getoetste situatie.

In onderstaande paragrafen zijn de huidige activiteiten ingedeeld in de volgende vier categorieën:

- 1 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten, zonder specifieke voorwaarden;
- 2 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten, mét specifieke voorwaarden;
- 3 Vergunningplichtige activiteiten die (afzonderlijk) vergund blijven;
- 4 Niet-vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist.

Een algemene toelichting op de vrijstelling van vergunningplicht en bovengenoemde indeling staat in paragraaf 4.2 van het Algemeen deel. Of een activiteit al dan niet vergunningplichtig is, is bepaald door het daartoe bevoegde gezag in de zin van de Nbwet. Dit oordeel vormt het uitgangspunt voor het beheerplan. De voorwaarden voor Nbwet-vergunningvrijstelling bij de 2^e categorie activiteiten en de mitigerende maatregelen voor de 4^e categorie activiteiten zijn in dit hoofdstuk opgenomen in paragraaf 5.2 en 5.4. Een gebiedsspecifieke samenvatting van de toetsingskaders voor toekomstige vergunningverlening is opgenomen in paragraaf 5.5, de volledige tekst staat in het deel Toetsingskaders.

5.1 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden

Voor bepaalde activiteiten geldt het beheerplan als vrijstelling van de vergunningplicht zonder dat specifieke voorwaarden nodig zijn. Voor deze activiteiten geldt de generieke voorwaarde dat de activiteiten niet in betekenende mate mogen wijzigen. Aard en omvang, locatie en tijdstip, frequentie en duur van de activiteiten moeten blijven voldoen aan de getoetste situatie (referentie 5).

Het gaat hierbij om:

- Baggeren (havens, sluizen, vaargeul en toegangsgeulen jachthavens);
- Evenementen (visserijdagen, zeilwedstrijden, roeiwedstrijden en stranden);
- Terreinbeheer – stranden en recreatiegebieden ten behoeve van recreanten;
- Waterskigebied;
- Aalvisserij;
- Zegenvisserij.

Generieke voorwaarde

De betreffende activiteit mag niet in aard, omvang, intensiteit en tijd in betekenende mate wijzigen ten opzichte van de getoetste situatie (referentie 5).

5.2

Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten mét specifieke voorwaarden

Er zijn vergunningplichtige activiteiten die alleen onder specifieke voorwaarden geen significante effecten op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen hebben. Deze activiteiten zijn met inachtneming van de specifieke voorwaarden, genoemd in dit beheerplan, vrijgesteld van de vergunningplicht. Het beheerplan vervangt in dit geval de vergunning.

In de Veluwerandmeren gaat het om:

- Maaibeheer waterplanten;
- Terreinbeheer rietmoeras – niet primair gericht op natuurdoelen;
- Bestaande lozingen;
- Parasailactiviteiten in het Wolderwijd.

Hierna worden de activiteiten en de voorwaarden beschreven.

Maaibeheer waterplanten

Dit beheerplan dient als een vrijstelling voor de activiteit 'maaibeheer waterplanten' onder specifieke voorwaarden. In de Veluwerandmeren is de bedekking met waterplanten dusdanig groot, dat recreanten dit in een bepaalde periode als overlast ervaren. De waterplanten belemmeren recreatievaart en kanoën etc. Daarom is afgesproken dat jaarlijks fonteinkruidvelden mogen worden gemaaid. Uit recente studies naar effecten van maaibeheer op waterplanten (van den Berg et al., 2001; Noordhuis & Van den Berg, 2007) blijkt dat het huidige maaibeheer geen belangrijke negatieve effecten heeft ten aanzien van de behoudsopgave van habitattypen 'meren met krabbenscheer en fonteinkruiden'. Aangezien de kranswieren onder de fonteinkruiden groeien is bij voorbaat uit te sluiten dat het maaien van waterplanten gevolgen heeft voor het behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype 'kranswierwateren'.

Voorwaarden voor vrijstelling van vergunningplicht

In een jaar met een lage bedekking fonteinkruid (minder dan 1400 hectare bedekking) wordt in de praktijk niet gemaaid. Als bij hogere bedekking gemaaid wordt, is een maximum gesteld, zodanig dat slechts een fractie wordt gemaaid (zelfs in jaren met lage bedekking). Daarnaast geldt een meldingsplicht. In onderstaande tabel staan de beide voorwaarden benoemd.

Locatie	Voorwaarde voor maaibeheer aan waterplanten
Veluwerandmeren	• Jaarlijks mag maximaal 150 hectare doorgroeid fonteinkruid worden gemaaid • Ieder jaar dient te worden gemeld hoeveel hectare waterplanten gemaaid wordt

Terreinbeheer rietmoeras

In de Veluwerandmeren worden het rietbeheer en de uitvoering van maatregelen om het riet in kwaliteit te verbeteren voor de broedvogels grote karekiet en roerdomp (beide met een verbeteropgave en een twijfelachtige doelrealisatie) vrijgesteld onder specifieke voorwaarden.

Voorwaarden voor vrijstelling van vergunningplicht

De hieronder genoemde voorwaarden zorgen voor een optimaal beheer om het halen van de instandhoudingdoelen te garanderen.

Locatie	Voorwaarde voor vergunningvrijstelling terreinbeheer rietmoeras
Veluwerandmeren	Het maaien van rietopstanden vindt uitsluitend plaats in de periode 1 november tot en met 31 december Meer dan de helft van het areaal aan riet dient bij het maaien ontzien te worden Het rietbeheer staat volledig in dienst van de natuurdoelen

Bestaande lozingen

Onder een 'bestaande lozing' wordt verstaan een lozing die sinds de toetsing in het kader van dit beheerplan niet wijzigt wat betreft omvang en (geloosde) stoffen. Bij het verlenen van lozingsvergunningen toetst de waterbeheerder aan het bestaande waterkwaliteitsbeleid. Belangrijk onderdeel hierbij is toetsing van activiteiten aan milieukwaliteitsnormen. Aan deze normen ligt een grondige ecotoxicologische analyse ten grondslag, waarbij gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare kennis van de effecten van de stoffen op het ecosysteem en de daarin voorkomende organismen. In zijn algemeenheid biedt deze toetsing op basis van het waterkwaliteitsbeleid al een afdoende bescherming van Natura 2000 soorten en gebieden.

In de NEA II wordt geconcludeerd dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat bestaande lozingen er de oorzaak van zijn dat instandhoudingsdoelstellingen niet worden bereikt. Op basis van de beschikbare kennis is beoordeeld dat in de huidige situatie voldoende garanties bestaan om eventuele negatieve effecten van milieuvreemde stoffen op instandhoudingsdoelstellingen te voorkómen.

Voorwaarden voor vrijstelling van vergunningplicht

Bestaande lozingen kunnen worden vrijgesteld van de vergunningplicht onder de voorwaarde dat degene die loost aantoonbaar dat de lozingen voldoen aan de bepalingen bij of krachtens de Waterwet.

Locatie	Voorwaarde voor vergunningvrijstelling bestaande lozingen
Veluwerandmeren	De lozer leeft de voorwaarden na die bij of krachtens de Waterwet gelden (vergunning en/of algemene regels).

Parasailactiviteiten in het Wolderwijd

Sinds 2009 vinden van april tot en met augustus vanaf een speciaal daarvoor ingerichte boot tussen de opstapplaatsen Harderwijk en Zeewolde parasailactiviteiten plaats binnen een afgebakend gebied op het Wolderwijd. Hierbij wordt een passagier door middel van een grote parachute vanaf de boot de lucht in gebracht. Blijkens een door provincie Flevoland uitgevoerde voortoets (brief Provincie Flevoland, 25 februari 2011) zijn van deze activiteiten in de voorgestelde

vorm, omvang, intensiteit en tijd geen significante gevolgen voor instandhoudingsdoelstellingen te verwachten.

Voorwaarden voor vrijstelling van vergunningplicht

De parasailactiviteiten in het Wolderwijd kunnen van Nbwet-vergunningplicht vrijgesteld worden onder de volgende voorwaarden (voorwaarden ontleend aan voortoets provincie Flevoland, brief 25 februari 2011):

Locatie	Voorwaarde voor vergunningvrijstelling parasailactiviteiten
Wolderwijd tussen opstapplaatsen Harderwijk en Zeewolde	De activiteit vindt alleen overdag plaats op het open water van het Wolderwijd De (riet)oevers worden bij deze activiteit vermeden De activiteit vindt alleen plaats in het toeristisch vaarseizoen, dus vanaf april tot en met augustus

PM RWS: Figuur 5.1 Locaties vergunningvrijstelling parasailactiviteiten onder voorwaarden

Indien de activiteiten niet op de hierboven aangegeven wijze worden uitgevoerd, kan er wel sprake zijn van een Nbwet-vergunningplichtige activiteit en mogelijk van een overtreding van de Natuurbeschermingswet.

5.3

Vergunningplichtige activiteiten die (afzonderlijk) vergund blijven

Voor de volgende activiteiten vormt het beheerplan *geen* vrijstelling van de vergunningplicht. Deze activiteiten zijn door het daartoe bevoegd gezag al getoetst in het kader van een vergunningaanvraag. Hieruit is naar voren gekomen dat deze activiteiten afzonderlijk geen negatieve effecten hebben, mits de vergunningvoorschriften worden nageleefd, maar in cumulatie met zichzelf van jaar op jaar wellicht wel negatieve effecten kunnen hebben. Wanneer de vergunningen aflopen, dient daarom een nieuwe vergunning aangevraagd te worden (of een verlenging van de vergunning) bij het bevoegde gezag. Het bevoegd gezag gebruikt onder andere het beheerplan (Algemeen Deel en gebiedsdelen) en de daarin opgenomen toetsingskaders om vergunningaanvragen te beoordelen.

- Ondiepe zandwinning/verdieping;
- Zandwinning;
- Militair laagvlieggebied (hiervoor is een landelijke vergunningaanvraag in voorbereiding);
- Kitesurfgebied Horst (Wolderwijd).

In paragraaf 5.5 staan de toetsingskaders die specifiek voor de Veluwerandmeren gelden.

5.4

Niet vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist

Er zijn ook activiteiten die niet vergunningplichtig zijn, maar die wél mogelijke effecten hebben. Voor deze activiteiten geldt dat er mitigerende maatregelen vereist zijn. Voor Veluwerandmeren gaat het om:

- Huidig peilbeheer.

Huidig peilbeheer

Het huidige peilbeheer is mede oorzaak geweest van een achteruitgang van het oppervlak en de kwaliteit van rietmoerassen en rietzones (zie Algemeen deel,

paragraaf 2.2 en 4.3). Hierdoor wordt voor een aantal specifieke moerasbroedvogelsoorten de instandhoudingsdoelstelling niet gehaald.

Mitigatie

In het algemene deel is toegelicht dat het huidige peilbeheer wordt gemitigeerd door oevers af te vlakken en te herinrichten.

Locatie	Mitigatie peilbeheer
Oude land oevers Veluwemeer en Drontermeer en Flevoland oevers bij Harderwijk	Inrichting rietland aanpassen op maximale benutting bestaande peildynamiek: afvlakken oevers bij oude land oevers Veluwemeer en Drontermeer; Flevoland oevers; bij Harderwijk. Doel is totaal circa 15 hectare rietland met respectievelijk 3 km, 2 km en 5 km randlengte.

5.5

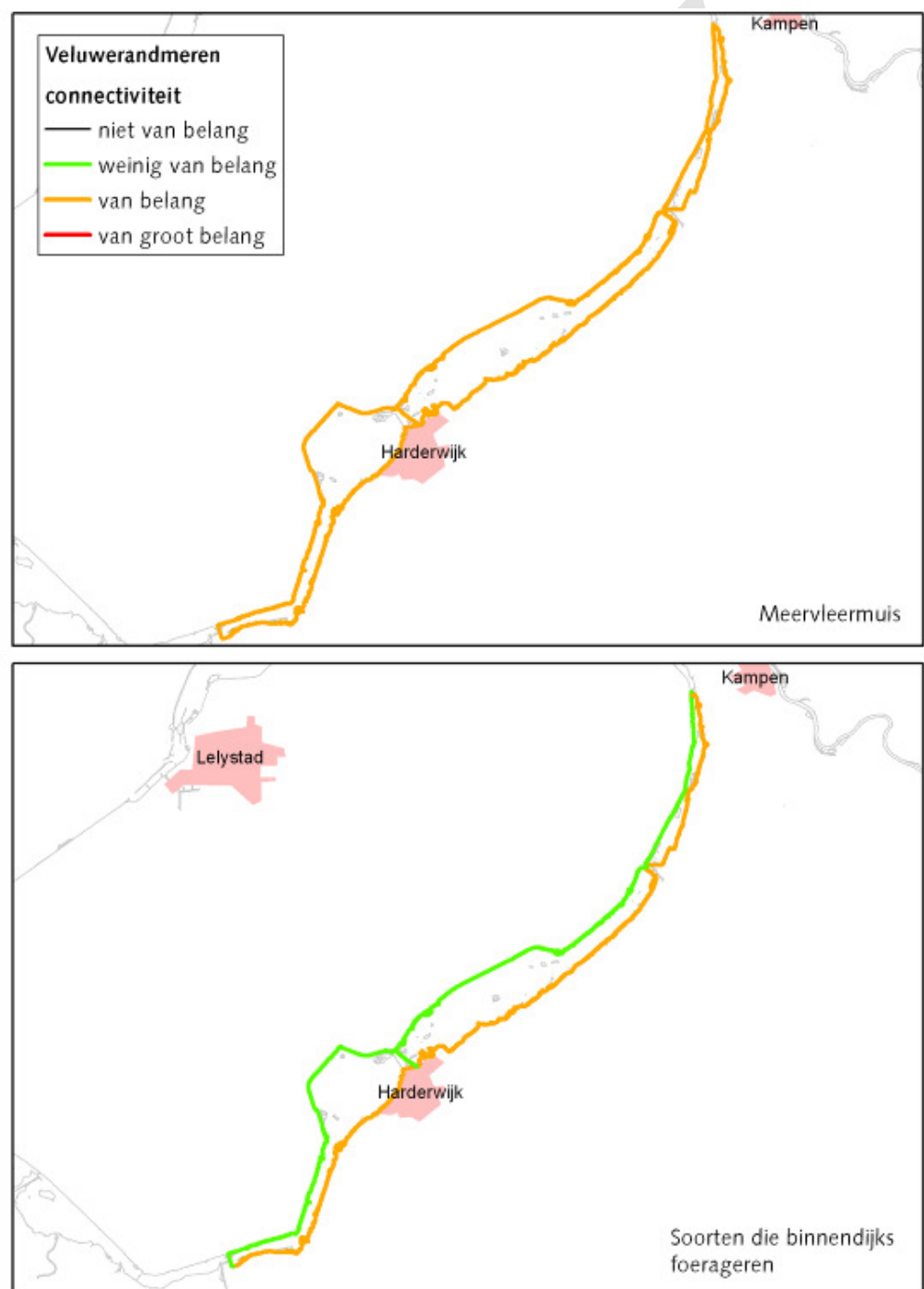
Kaders voor vergunningverlening

Het beheerplan dient, behalve als vrijstelling van de Nbwet-vergunningplicht voor bepaalde activiteiten, ook als toetsingskader voor vergunningverlening voor toekomstige activiteiten. De toetsingskaders geven aan onder welke voorwaarden toekomstige activiteiten kunnen voldoen aan de randvoorwaarden die vanuit Natura 2000 worden gesteld. De toetsingskaders vormen het kader voor de vergunningverlening voor nieuwe activiteiten die gedurende de beheerplanperiode worden opgestart, of voor verlenging of uitbreidingen van reeds vergunde activiteiten, door het bevoegd gezag. In het deel Toetsingskaders zijn alle toetsingskaders voor het gehele IJsselmeergebied opgenomen. Hieronder worden de relevante toetsingskaders voor de Veluwerandmeren genoemd. Indien het kader gebiedsspecifieke informatie bevat voor de Veluwerandmeren wordt deze kort beschreven in de opvolgende paragrafen.

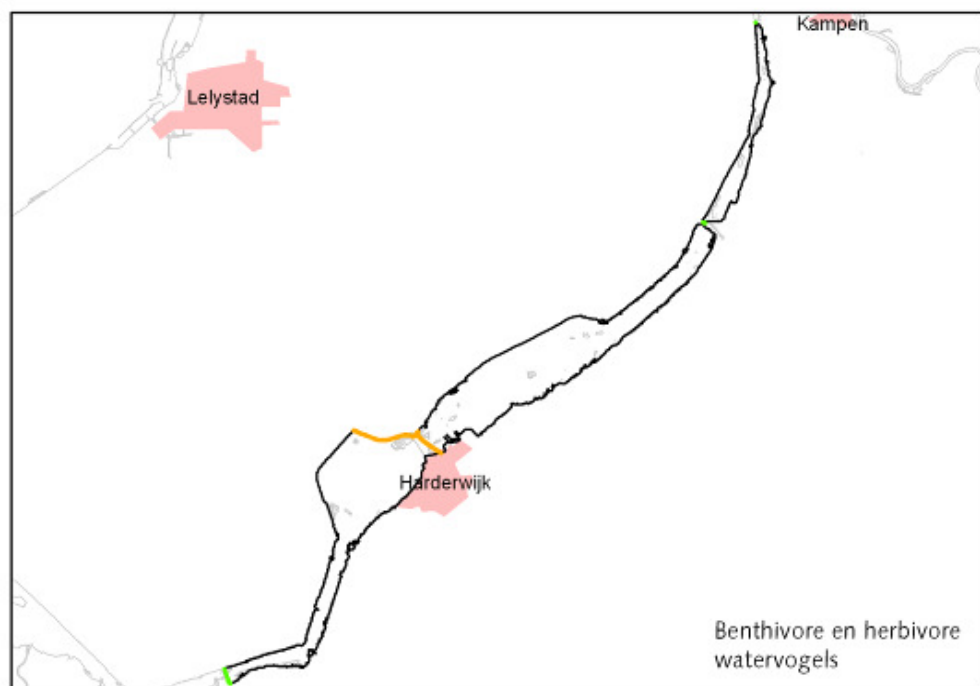
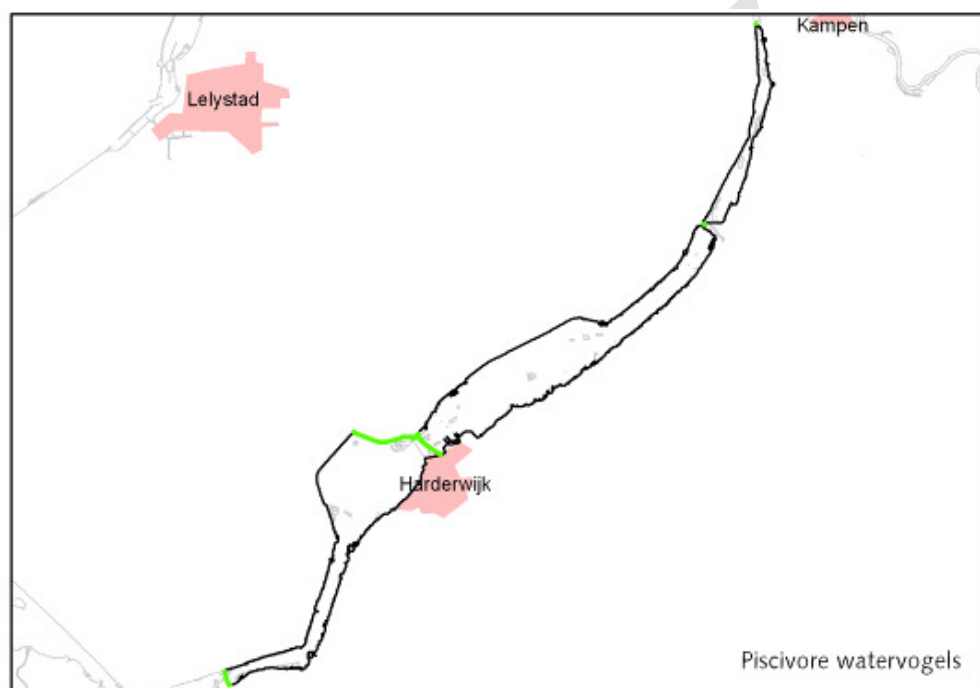
- Toetsingskader doorsnijding ecologische trekroutes;
- Toetsingskader beroepsvisserij Randmeren;
- Toetsingskader jachthavenuitbreidingen;
- Toetsingskader lozingen;
- Toetsingskader voor jacht, wildbeheer en schadebestrijding.

Toetsingskader doorsnijding ecologische trekroutes

Dit toetsingskader biedt initiatiefnemers van nieuwe windparken, hoogspanningslijnen en andere hoge obstakels in en grenzend aan het IJsselmeergebied handvatten in het kader van de Nbwet-vergunning. In dit toetsingskader wordt aangegeven waar gebiedsdelen liggen waar instandhoudingsdoelstellingen knelpunten kunnen ondervinden van nieuwe obstakels en extra aandacht behoeven van bevoegd gezag wanneer een vergunningaanvraag voor 'obstakels' wordt ingediend. Figuur 5.2 laat zien welke dijktrajecten/kustzones van belang zijn als ecologische trekroute voor verschillende soortgroepen.

Figuur 5.2 Belang van connectiviteit van verschillende dijktrajecten/kustzones voor relevante IHD in de Veluwe Randmeren weergegeven voor de functionele groepen meervleermuis, piscivore vogelsoorten, vogelsoorten die binnendijs op akkers en graslanden foerageren en benthivore en/of herbivore watervogels.

Toetsingskader voor beroepsvisserij Randmeren

Visplannen die gedurende de beheerplanperiode worden opgesteld, kunnen naast de voorwaarden in dit toetsingskader worden gelegd. Wanneer de visinspanningen die zijn beschreven in het jaarlijkse visplan passen binnen de voorwaarden van het toetsingskader, dan kan dat jaar worden volstaan met een verzoek om beoordeling door het bevoegde gezag en is vergunningverlening op basis van een passende beoordeling niet aan de orde.

Fuikenvisserij op de Veluwerandmeren

Voorwaarden voor toekomstige visserij in de Randmeren:

- De visserij op de randmeren kan worden toegestaan wanneer uitbreiding van verstoring van de voor instandhoudingsdoelstellingen belangrijke gebieden (belangrijke rust- en foerageergebieden voor watervogels) wordt voorkomen;
- Een verandering van de visserij inspanning of vangstmethode kan alleen worden toegestaan wanneer deze:
 - niet leidt tot een vergroting van de bijvangst van watervogels (zie toetsingskader voor concrete maatregelen);
 - niet leidt tot een effect op de beschikbaarheid van het voedsel voor visetende watervogels door vergroting van de bijvangst aan ondermaatse vis.

Toetsingskader jachthavenuitbreidingen

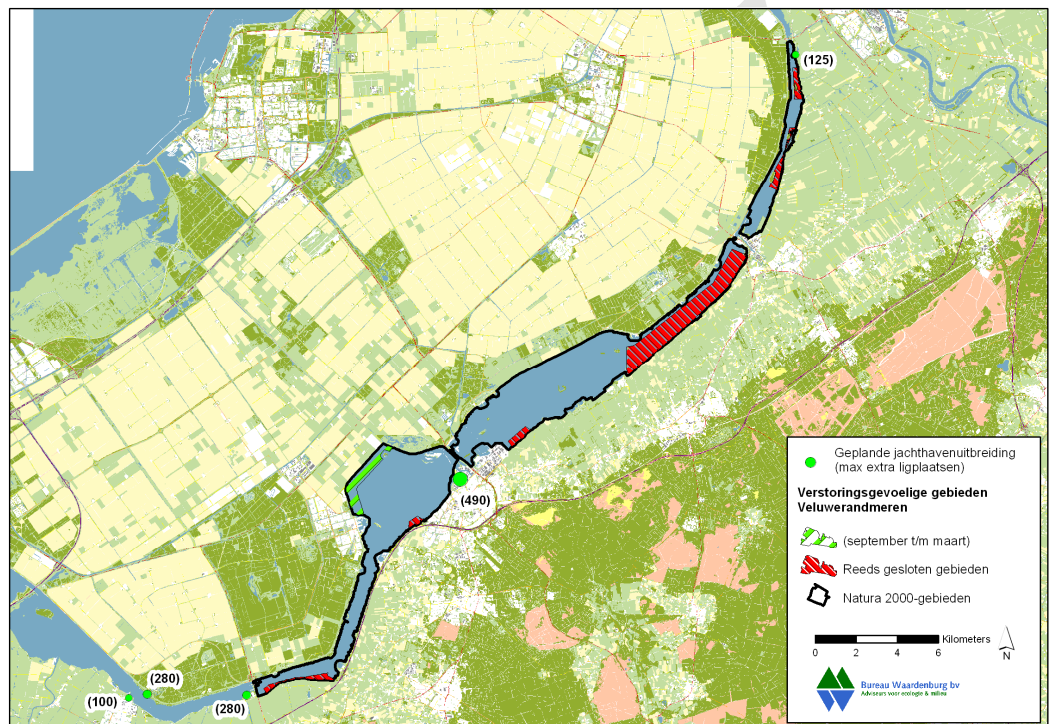
Uitbreiding van het aantal ligplaatsen kan leiden tot een toename van het aantal boten in het IJsselmeergebied en daarmee de drukte op het water. De toename van recreatievaart kan leiden tot een grotere druk op beschermde natuurwaarden, met name verstoring van rust- en foerageergebieden van de grote aantallen watervogels die jaarrond gebruik maken van het IJsselmeergebied. Het doel van dit toetsingskader is te beschrijven welke gegevensinformatie nodig is, met welke

aspecten rekening moet worden gehouden en aan welke voorwaarden jachthavenuitbreidingen gehouden zijn om vergunningverlening mogelijk te maken. Dit toetsingskader benoemt alleen aspecten van rust en mogelijke verstoring op het (open) water in de (nabije) omgeving van de geplande uitbreiding; er wordt niet ingegaan op eventuele lokale aspecten die bij een vergunningverlening van belang kunnen zijn. In onderstaande tabel en figuur is aangegeven welke uitbreidingen van jachthavens gepland zijn en op welke verstoringgevoelige gebieden zij mogelijk een effect hebben.

Tabel 5.1 Jachthavens langs de Veluwerandmeren met plannen voor uitbreiding van het aantal ligplaatsen binnen de eerste beheerplanperiode (gegevens provincies)

Gemeente/Plaats	Jachthaven	Mogelijk overlap met verstoringgevoelige gebieden						
		Delta Schuitenbeek (jaarrond)	Zeewolde (september t/m maart)	Harderwijk Zuid (september-april)	Harderwijk Noord (september-april)	Polsmaten-Elburg (oktober-maart)	De Abbert (jaarrond)	Drontermeer (jaarrond)
Harderwijk	De Knar		x	x				
Harderwijk	De Eilanden		x	x				
Bunschoten	Bunschoten							
Nijkerk	Nieuw Hulckesteijn	x						
Zeewolde	Eemhof							
Kampen	Roggebotsluis						x	x

Toelichting: Voor iedere jachthaven is met 'x' aangegeven welke verstoringgevoelige gebieden effect kunnen ondervinden van de uitbreiding. Wanneer in de vergunningvoorschriften wordt opgenomen dat verstoring in deze gebieden wordt voorkomen (door bijvoorbeeld de IJsselmeeraanpak), dan hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt ten aanzien van het aspect verstoring. Voor ieder verstoringgevoelig gebied is aangegeven in welke periode van het jaar het gebied met name van belang is voor vogels. Zie figuur 5.3 voor ligging van verstoringgevoelige gebieden en genoemde jachthavens.

Figuur 5.3 Jachthavens langs de Veluwerandmeren met plannen voor uitbreiding van het aantal ligplaatsen binnen de eerste beheerplanperiode (gegevens provincies) en locaties van verstoringgevoelige gebieden en periode van het jaar dat deze gebieden met name van belang zijn voor vogels

Toetsingskader jacht, wildbeheer en schadebestrijding

In het toetsingskader voor het omgaan met jacht, wildbeheer en schadebestrijding (het doden van dieren) in en rond de Natura 2000 gebieden in de Veluwe Randmeren is uitgegaan van de mogelijke effecten van verschillende vormen van doden en vangen van dieren op de soorten en habitattypen, waarvoor in de Veluwe Randmeren instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd. Op basis van een limitatieve lijst van in het veld voorkomende methoden van 'doden van dieren' is op basis van een toetsing door Altenburg & Wymenga (referentie 1) uitgezocht welke vormen van jacht, wildbeheer of schadebestrijding in de Veluwe Randmeren mogelijk leiden tot schade aan N2000 instandhoudingsdoelstellingen en om welke soorten en habitattypen het dan gaat. Deze werkwijze (zowel de methode als de op deze wijze verkregen resultaten) wordt gedragen door het gehele bevoegd gezag (RWS, EL&I, provincies) en is besproken met de KNJV (Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging) en LTO-Noord (land- en Tuinbouworganisatie Noord). Er is dus niet gekeken naar of de betreffende vorm van jacht, wildbeheer en schadebestrijding wel of niet in de Veluwe Randmeren voorkomt. De resultaten van de exercitie staan weergegeven in het deel 'Toetsingskaders'.

6 Doelbereik

In dit hoofdstuk wordt aangegeven in hoeverre de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren bereikt worden in de eerste beheerplanperiode. Per ruimtelijke eenheid worden de instandhoudingsdoelstellingen benoemd en wordt aangeven op welke manier het eventuele knelpunt wordt opgelost en in hoeverre daarmee de instandhoudingsdoelstelling gerealiseerd wordt. Dit kan door:

- het uitvoeren van reeds geplande maatregelen en/of;
- het uitvoeren van (aanvullende) Natura 2000 instandhoudingsmaatregelen en/of;
- voldoen aan de in dit beheerplan gestelde voorwaarden aan activiteiten die vrijgesteld worden van een Nbwet-vergunning en/of;
- het uitvoeren van mitigerende maatregelen.

Bij het bepalen van het doelbereik is er vanuit gegaan dat de maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd en aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Soorten uit dezelfde ruimtelijke eenheid met hetzelfde knelpunt die door dezelfde maatregelen worden opgelost zijn zoveel mogelijk geclusterd.

Open water en ondiep water

Voor de soorten en habitattypen van open en ondiep water worden de doelen naar verwachting in de eerste planperiode gehaald, met voortzetting van het huidige beheer (zie tabel 6.1 en 6.2).

Tabel 6.1 Inschatting doelbereik soorten en habitattypen van open water

Soort / habitatype	Knelpunt en oorzaak	Maatregelen	Doelbereik
Kranswierwateren Meren met krabbenscheer en fonteinkruid Rivierdonderpad Meervleermuis Aalscholver (n) Brilduiker (n) Fuut (n) Grote zaagbek (n) Kuifeend (n) Meerkoet (n) Nonnetje (n) Slobeend (n) Tafeleend (n)			Ja, beheerplanperiode 1

Groen = geen knelpunt

n = niet-broedvogel

Tabel 6.2 Inschatting doelbereik soorten en habitattypen van ondiep water

Soort / habitatype	Knelpunt en oorzaak	Maatregelen	Doelbereik
Kleine modderkruiper Grote zilverreiger (n) Kleine zwaan (n) Krakeend (n) Krooneend (n) Lepelaar (n) Meerkoet (n) Pijlstaart (n) Slobeend (n) Smient (n) Tafeleend (n)			Ja, beheerplanperiode 1

Groen = geen knelpunt

n = niet-broedvogel

Opvliegende kleine zwanen

Moeras

De beschreven maatregelen worden vrijwel geheel binnen de eerste beheersplanperiode uitgevoerd zodat de doelen voor de moerasvogels binnen één of twee beheersplanperiodes worden gerealiseerd (zie tabel 6.3).

Tabel 6.3 Inschatting doelbereik moerassoorten

Soort / habitattype	Knelpunt en oorzaak	Maatregelen	Doelbereik
Grote karekiet (b) en roerdomp (b)	Onvoldoende omvang en kwaliteit rietmoeras	IIVR: rietontwikkeling, ISM: aangepast beheer van rietmoeras, Mitigatie: peilbeheer	Ja, beheersplanperiode 1, mogelijk 2; Inrichting (ontwikkelen rietzone Veluwemeer en ecolint Elburg) en draagkracht (overjarig waterriet met voldoende randlengte) is met het in de 1 ^e beheersplanperiode nemen van de maatregelen geborgd; halen doelaantal als respons op de maatregelen mogelijk pas in beheersplanperiode 2

Rood = knelpunt

Oranje = doelaantallen worden niet gehaald door een knelpunt in / of afhankelijkheid van gebieden buiten de Natura 2000 begrenzing

b = broedvogel, ISM = Instandhoudingsmaatregel

concept

7 Literatuurlijst

1. Hut, R.M.G. van der, R. Foppen, N. Beemster, M. Roodbergen en S. Deuzeman 2008. Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheersmaatregelen voor kwalificerende moerasvogels. A&W-rapport 1108. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden. SOVON, Beek-Ubbergen.
2. Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009. Besluit Natura-2000 gebied Veluwerandmeren. PDN/2009-076.
3. Rijn van S., M. Menken en M. Platteeuw, 2010. Doeluitwerking Natura 2000 IJsselmeergebied. Waterdienst Rijkswaterstaat, Lelystad.
4. Verbeek R.G., D.J. ten Brink, L.G. Turlings, H.A.M. Prinsen, L.S.A. Anema, april 2011. Inventarisatie bestaand gebruik IJsselmeergebied, Geactualiseerd overzicht ten behoeve van het beheerplan Natura 2000 voor het IJsselmeergebied. Bureau Waardenburg B.V., Culemborg.
5. Winden van der J., L.G. Turlings en S. Dirksen, 2008. Voortoets bestaand gebruik Natura 2000-gebieden IJsselmeergebied. Bureau Waardenburg B.V., Culemborg.
6. Witteveen+Bos en Bureau Waardenburg B.V., 2009. Nadere effectenanalyse bestaand gebruik IJsselmeergebied.
7. Witteveen+Bos, 2011. Nadere effectenanalyse bestaand gebruik IJsselmeergebied, Fase II.

concept

Bijlage A Huidige activiteiten

Deze bijlage geeft een overzicht van de activiteiten in de Veluwerandmeren. De activiteiten zijn opgedeeld in vijf categorieën en opgenomen in vijf bijbehorende tabellen:

0. Niet-vergunningplichtige activiteiten, zonder significant effect, onder algemene voorwaarde;
1. Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten, zonder specifieke voorwaarden;
2. Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten, mét specifieke voorwaarden;
3. Vergunningplichtige activiteiten die (afzonderlijk) vergund blijven;
4. Niet-vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist.

Tabel 1.0 Uit de Voortoets (referentie 5) blijkt dat onderstaande activiteiten geen significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen hebben, mits ze niet in betekenende mate wijzigen ten opzichte van de getoetste situatie (= voldoen aan de generieke voorwaarde).

Activiteit
Aanleginrichtingen veerdiensten
Bevoorrading en onderhoud eilanden
Dijkbeheer
Havenhoofden en steigers
Herstel stort/zetstenen oevers
Herzetten van steenglooingen
Inspectievluchten RWS handhaving
Kunstwerken (betonning, dukdalven, remmingswerken, lichtopstanden, steiger, meerpalen, oevers, bodems, waterkeringen, kribbakens)
Monitoringsactiviteiten
Oeverbeheer
Onderhoud kabels en leidingen
Onderwaterstenen oeversverdediging
Opruimen zwerfvuil, incl. Klein onderhoud
Regulier onderhoud (wbr + bouwstoffenbesluit)
Schutsluizen (beheer)
Spuisluizen (beheer)
Vooroevers
Aquaduct
Bedrijventerrein
Betonning (incl. Recreatiebetonning)
Beweegbare brug
Dammen
Gasleiding
Gemalen
Hoogspanningsleiding
Lichtopstanden
Meetpaal rws
Op- en overslag
Schutsluis (gebruik)
Spuisluis (gebruik)
Tunnel

Activiteit
Vaarwegen (vaarwegvakken)
Vaste brug
Veerverbindingen
Vooroevers
Wachtvoorzieningen: palen en steigers voor afmeren schepen
Waterkeringen RWS
Afwatering
Gemalen
Innamepunt drinkwater
Bergingsbedrijven
Rampenbestrijding en incidentenaanpak
Reddingsbrigade
Aanlegplaats
Boot vissen
Boten te water laten bij trailerhelling
Camping
Dagrecreatief terrein
Exploitatie strandpaviljoens
Gebruik bestaande jachthavens
Snelle motorboten
Kajuit, zeil- en motorjachten
Kanoën
Kanoën (wedstrijd baan)
Ligplaatsen kleine bootjes
Oever vissen
Roeien
Schaatsen
Trailerhelling
Vaarwegen
Verblijfsrecreatie
Verblijfsrecreatie terrein
Recreatief vliegverkeer (bv ballonvaart)
Wadend vissen
Windsurfen - algemeen
Zeilen
Zwemmen, vliegeren, wandelen, sporten op strand
Bunkeren (olie inname)
Havens (laden, lossen en risico's van spills)
Inspectievaart
Onderzoek en monitoring
Transport gevaarlijke stoffen
Vrij ankeren
Sportvisserij

Tabel 1.1 Nbwet-vergunningplichtige activiteiten in de Veluwerandmeren die via beheerplan vrijgesteld worden van vergunningplicht zonder specifieke voorwaarden, maar met de generieke voorwaarde dat ze in vorm, omvang, ruimte en tijd niet in betekenende mate wijzigen ten opzichte van de (in Voortoets en NEA I) getoetste situatie. Geen van deze activiteiten heeft volgens de NEA in de huidige vorm, omvang, duur en timing een significant effect op een of meer instandhoudingsdoelstellingen.

Activiteit
Aalvisserij (fuiken en hoekwant)
Baggeren (havens, sluizen, vaargeul en toegangseulen jachthavens)
Evenementen (visserijdagen, zeilwedstrijden, roeiwedstrijden, stranden)
Muskusrattenbestrijding ivm dijken
Terreinbeheer: stranden en recreatiegebieden tbv recreanten
Waterskigebied
Zegenvisserij

Tabel 1.2 Activiteiten die Nbwet-vergunningplichtig zijn in de Veluwerandmeren, maar onder aanvullende specifieke voorwaarden in dit beheerplan vrijgesteld worden van vergunningplicht.

Activiteit	Mogelijk significant effect N2000 (j/n), vóór (eventuele) voorwaarden of mitigatie
Maaibeheer waterplanten	Ja
Parasailactiviteiten in Wolderwijd	Ja
Terreinbeheer – niet primair gericht op natuurdoelen	Ja
Bestaande lozingen	Neen

Tabel 1.3 Activiteiten die Nbwet-vergunningplichtig zijn in de Veluwerandmeren en niet in dit beheerplan vrijgesteld worden van vergunningplicht.

Activiteit
Ondiepe winning/verdieping
Zandwinning
Kitesurfgebied Horst
Militair laagvlieggebied

Tabel 1.4 Niet Nbwet-vergunningplichtige activiteiten in de Veluwerandmeren waarvan significante gevolgen voor Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen niet kunnen worden uitgesloten en waarvoor dan ook mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn om dit te voorkómen.

Activiteit
Peilbeheer

concept

Bijlage B Synopsistabel

concept

Veluwerandmeren	Landelijke staat van instand-houding (SvI)	Doelen in aanwijzingsbesluit en huidige oppervlakte (ha), huidige aantallen (broedparen of maandgemiddelden) en/of huidige kwaliteit in het gebied				Samenvatting geplande maatregelen, (evt. clusteren per categorie).								Doelrealisatie	
						Instandhoudingsmaatregelen (specifiek t.b.v. soorten of habitats; artikel 6.1 Habitatrichtlijn)				Mitigerende maatregelen (ter voorkoming van toekomstige verslechtering / verstoring; artikel 6.2 Habitatrichtlijn)					
	Groen= gunstige staat van instandhouding Oranje= matig ongunstig Rood= zeer ongunstig	Doel oppervlakte	Huidige oppervlakte (ha) / huidig aantal	Doel kwaliteit	Huidige kwaliteit (rood = slecht, oranje = matig of groen = goed)	Vistrekbevoorderende maatregelen KRW	Inzet op duurzame visserij (KRW)	Studie naar voedselbeschikbaarheid mossel- en visetende watervogels IJsselmeer en Markermeer-IJmeer (ANT)	Ontwikkelen beekmondingen Veluwemeer (IIVR)	Aangepast rietbeheer	Gedragcode recreatie	Inrichting rietland aanpassen op maximale benutting bestaande peildynamiek	Voorwaarden aan maaibeheer doorgroeid fonteinkruid	Realisatie doelstelling op korte termijn (< 6 jaar; 1 ^e beheerplanperiode)	Realisatie doelstelling op langere termijn (> 6 jaar; 2 ^e beheerplanperiode of later)
Habitattypen															
H3140 – Kranswierwateren		=	2965	=									♦		
H3150 – Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		=	18	=									♦		
HR-soorten															
Kleine modderkruiper		=	?	=					♦				♦		
Rivierdonderpad		= ⁴	?	=			♦								
Meervleermuis		=	100-den	=					♦	♦		♦			
VR-soorten															
Roerdomp (b)		>	3	>		♦			♦	♦		♦			
Grote karekiet (b)		>	23	>					♦	♦		♦			
Fuut (n)		=	449	=		♦	♦	♦			♦				
Aalscholver (n)		=	726	=		♦	♦	♦			♦				
Grote zilverreiger (n)		=	8	=		♦					♦				
Lepelaar (n)		=	6	=		♦					♦				
Kleine zwaan (n)		=	217	=							♦		♦		
Smient (n)		=	5030	=							♦				
Krakeend (n)		=	433	=							♦		♦		
Pijlstaart (n)		=	181	=							♦		♦		
Slobeend (n)		=	49	=							♦				
Krooneend (n)		=	58	=							♦		♦		
Tafeleend (n)		= ⁵	8455	=				♦			♦		♦		
Kuifeend (n)		= ⁶	7647	=				♦			♦				
Brilduiker (n)		=	221	=				♦			♦				
Nonnetje (n)		=	75	=		♦	♦	♦			♦				
Grote zaagbek (n)		=	69	=		♦	♦	♦			♦				
Meerkoet (n)		=	14127	=							♦		♦		

⁴ Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van broedvogelsoorten roerdomp of grote karekiet is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

⁵ Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van kranswierwateren (H3140) is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

⁶ Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van kranswierwateren (H3140) is toegestaan (Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren, Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, 2009)

concept